ROMÂNIA

Newsweek

Atingere UMANĂ

CUM SĂ PROFIȚI LA MAXIMUM DE INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ

ANUL 8 ■ NUMĂRUL 175 ■ PREȚ: 19,90 LEI ■ 18.07 - 21.08.2025

25175
5 948494 000029

Newsweek ROMÂNIA

Alătură-te și tu
celor peste
> 2.500.000
de cititori unici
care aleg
în fiecare lună
newsweek.ro

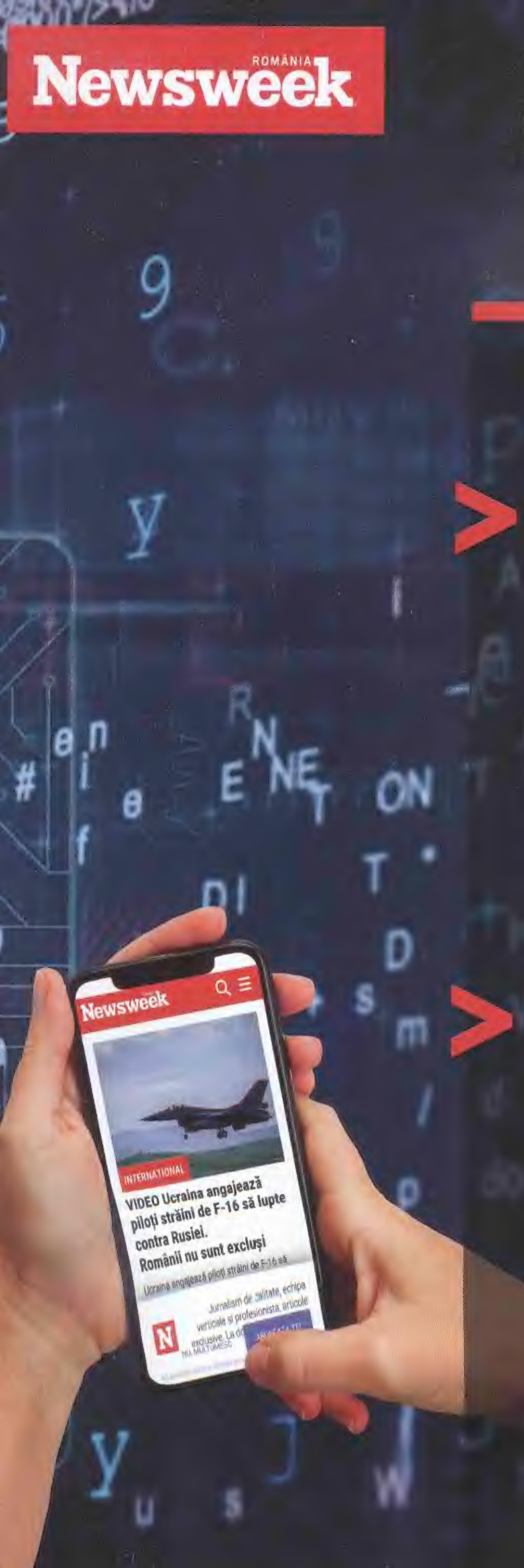

Cele mai relevante știri,
analize pertinente,
investigații incisive,
opinii echilibrate.

newsweekromania

Newsweek ROMÂNIA

18.07-21.08.2025 _ ANUL 8 _ NR.175

Apare lunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 22 august 2025

SUMAR

Periscop

6 **Austeritate**
Ce sporuri se iau la Guvern, Senat, Cotroceni, ministere

10 16 tipuri de sporuri la CFR, care are 50.000.000€ pierderi

11 Cum ar putea să salveze taxarea inversă bugetul României

Opinii

12 MIHAI DUȚĂ
Pachetul doi, înapoi

13 STELIAN NEGREA
România e o uriașă gaură neagră sugrumată de sute de găști, caste și clanuri bugetare aflate într-o competiție acerbă

Cronica NATO

14 ION PETRESCU
Noul comandant suprem al forțelor aliate din Europa

Internațional

16 **Summitul NATO**
un plasture pe fractura Occidentului

22 **Geopolitică**
Prinsă în focul încrucișat

28 Frontierele controlate

30 **Politică externă**
Diviziunea MAGA în privința Iranului

34 **Justiție**
Scriind despre greșelile președintelui

36 **Digital media**
Jurnalism: Deconectat

Magazin

40 **Tehnologie**
Ce poate face acum cu adevărat Inteligența Artificială

47 Premiile pentru impactul IA

50 **Știință**
Conceput pentru viață

54 **Medicină**
Sănătate reconectată

56 **Social media**
Ar putea supraviețui influencerii unei interdicții TikTok?

58 **Piața muncii**
Nou veniții la birou

60 **Auto**
Piața auto, indicatorul crizei. E pe roșu, ca în 2009 - 2010

Calendar

64 Bătălia de la Mărășești

P.50

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.65

REDACȚIA

DIRECTOR GENERAL _ Sabin Orcan

Redactor-șef _ Petre Bădică

Redactor-șef adjunct _ Mihai Duță

Senior-editori:
Valentin Bolocan, Florin Budescu, Valeria Cupă, Adina Mutăr, Stelian Negrea, Gabriel Peneș, Răzvan Scăești eanu

Reporteri: Catinca Doboș, Alexandru Pop, Daniel Toșa

Contributori: Remus Cernea, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi, Ion Petrescu

Art director _ Cecilia Bălănescu

Corectură _ Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock profimedia

EDITOR
SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

PUBLICITATE _ carmen.dinca@newsweek.ro

EVENIMENTE _ Ioana Dumitru

OFFICE MANAGER _ Andrei Sabin Orcan

TIPAR:
IPG Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

Focus _ ȘTIRI ÎN 4 FOTOGRAFII

THALE - GERMANIA

Grijă

Niels Becker, șeful grădinii zoologice din Hexentanzplatz din Thale, hrănește un pui de porc spinos în biroul său. Porcul spinos s-a născut acum patru săptămâni, mai are doi frați și nu a putut fi îngrijit de părinții săi.

📷 ➤ PROFIMEDIA IMAGES

puma

ATM · Cajero
Mucho
PAMPLONA

TENGGARA - INDONEZIA

Erupție

O erupție urlașă a vulcanului Lewotobi Laki-Laki din regiunea East Flores din Indonezia a aruncat nori de cenușă de până la 18 kilometri înălțime, pe 7 iulie. Companiile aeriene australiene și-au anulat o parte din zborurile către Bali din cauza erupției. Japonia a emis o alertă de tsunami.

📷 ➤ PROFIMEDIA IMAGES

PAMPLONA- SPANIA

Encierro

Tradiționalul „encierro" (alergare cu tauri) din cadrul Festivalului San Fermin din Pamplona are loc anual între 6 și 14 iulie, în amintirea sfântului patron al orașului. La festival participă vizitatori din întreaga lume.

📷 ➤ PROFIMEDIA IMAGES

BUCUREȘTI, ROMÂNIA

Caniculă

Temperaturile de până la 40 de grade au fost greu de suportat în București. Oamenii s-au răcorit în fântânile arteziene din Capitală.

📷 ➤ INQUAM PHOTOS

BIBLIOTECA ALEPH

AUSTERITATE

Sporuri fără număr pentru angajații la stat

Guvernul Bolojan trebuie să reglementeze situațiile în care sporurile sunt acordate nejustificat.

Ce sporuri se iau la Guvern, Senat, Cotroceni, ministere

Guvernul Bolojan a plafonat sporurile pentru condiții grele, periculoase sau vătămătoare la un cuantum maxim de 300 de lei brut lunar. – *Mihai Duță*

***NEWSWEEK ROMÂNIA* SCRIE DE 5 ANI DESPRE** sporul de condiții grele de muncă sau sporul de antenă. Aceste sporuri sunt de 15% din salariu și sunt luate de toți angajații la stat din România.

Directorii și șefii iau un spor de condiții grele de muncă de 1.500 de lei brut. În medie, angajații primesc un spor de 800 de lei net, pe motiv că și-ar pune viața în pericol la locul de muncă.

Guvernul a decis că sporurile pentru condiții grele, periculoase sau vătămătoare vor fi plafonate la un cuantum maxim de 300 de lei brut lunar.

Sporurile care devalizează bugetul

Newsweek România vă prezintă care este nivelul sporurilor pentru condiții grele de muncă în marile instituții publice.

Radiocom și Institutul Național pentru Cercetare-Dezvoltare pentru Protecția Muncii „Alexandru Darabont" (ambele de stat), fac analize pe bandă rulantă la instituțiile de stat. Pe baza acestor analize, se oferă sporuri angajaților din administrații, prefecturi, ministere, guvern, primării etc.

Un număr de 261 de instituții au primit undă verde să dea sporuri de antenă și de condiții grele în 2024.

S-au făcut măsurători, buletine de analize și, la final, toți angajații au primit spor 15% din salariu.

Într-un răspuns pentru *Newsweek România*, Institutul Național pentru Cercetare-Dezvoltare pentru Protecția Muncii „Alexandru Darabont" a arătat că, doar în 2024, a elaborat 67 de buletine de analiză pentru detectarea câmpurilor electromagnetice. Pe baza acestor buletine, 67 de instituții publice au putut oferi angajaților spor de antenă.

Același institut a realizat, tot în 2024, buletine de analiză pentru alte 194 de instituții publice. Pe baza acestor buletine de analize s-au detectat riscuri biologice și chimice, iar angajații din 194 de instituții de stat au primit spor pentru condiții grele/vătămătoare de muncă.

Toți angajații de la Ministerul Muncii iau spor de condiții grele

Ministerul Muncii le oferă angajaților sporuri de 50.000.000 lei pe an pentru că muncesc în condiții grele de muncă. Toți angajații din Ministerul Muncii primesc spor pentru condiții grele de muncă. Funcționarii de la birouri iau spor pentru condiții grele de 15% din salariu, lună de lună. Media sporurilor la Ministerul Muncii este de 50.000.000 lei pe an.

Șefii de la Ministerul Educației, cei mai expuși

Un secretar din Ministerul Educației ia 1.500 lei spor pentru condiții vătămătoare, deși stă la birou și muncește din fața computerului. Un director general ia un spor pentru condiții vătămătoare de muncă de 1.500 de lei, la un salariu de 13.000 - 18.000 de lei.

Ce sporuri se iau la Guvern

Potrivit listei cu salariile de la Guvern, directorii mai câștigă echivalentul unui salariu, primind trei sporuri.

Directorul de la Secretariatul General al Guvernului are un salariu de 15.782 de lei. El mai primește „spor pen-

Media sporurilor la Ministerul Muncii este de 50.000.000 lei pe an

tru condiții vătămătoare de muncă" de 1.500 lei brut. Ar fi trebuit să primească mai mult, dar anul trecut acest spor a fost plafonat la 1.500 lei.

Apoi, directorii iau sporuri pentru că își fac treaba:

- 6.862 de lei - majorarea salariului de bază cu 50% pentru stimularea financiară a personalului care gestionează fonduri comunitare,
- 7.891 de lei - majorarea salariului de bază cu 50% pentru personalul cu atribuții în asigurarea suportului documentar și arhivistic, respectiv a asistenței juridice de specialitate.

Sporuri și la Cotroceni

Viitorii consilieri, referenți și auditori ai lui Nicușor Dan primesc între 1.000 și 1.500 lei lunar ca „spor pentru condiții vătămătoare de muncă".

Dezmăț la Parlament

Parlamentul are angajați peste 100 de directori și șefi cu salariul de 17.000 lei brut. Aceștia mai primesc 1.500 lei spor de condiții vătămătoare, deși șefii stau în birou, au secretară și mașină la scară. Unii șefi mai primesc 1.000 lei pentru că au titlul de doctor.

Secretarul General de la Senat are 22.000 lei salariu brut, plus spor de condiții vătămătoare de 1.500 de lei, deși el lucrează în birou. Directorul ia peste 17.000 lei și spor de 1.500 lei. Un șef serviciu primește 14.000 lei și același spor pentru că i s-ar pune viața în pericol.

Newsweeek România a dezvăluit că suma totală plătită în anul 2021 pentru sporuri de condiții vătămătoare la Primăria București este de 11.145.379 lei pentru 974 de persoane (numărul angajaților la data de 31.12.2021). Această sumă a crescut în ultimii ani.

ILIE BOLOJAN **a atacat problema sporurilor nejustificate**

FOTO: INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

16 tipuri de sporuri la CFR, care are 50.000.000€ pierderi

CFR Călători are datorii de miliarde și a pierdut 50.000.000 de euro într-un singur an. Cu toate acestea, angajații beneficiază de nu mai puțin de 16 tipuri de sporuri, iar directorul CFR Călători deține un apartament în Dubai. – *Petre Bădică*

COMPANIA A AVUT, ÎN 2023, datorii de 2.800.000.000 de lei. Este cea mai mare datorie din istoria companiei. De asemenea, pierderea companiei a fost importantă, de 210.000.000 de lei în 2023. În total, în ultimii 5 ani, pierderile au fost de 1.000.000.000 de lei. Cu toate acestea, la CFR Călători se oferă nu mai puțin de 16 tipuri de sporuri. Aceste sporuri sunt conservate an după an. Cele mai importante sunt:

- spor pentru condiții grele de muncă feroviară se acordă în procent de 3 - 8% din salariul de bază, personalului care lucrează în condiții de efort fizic sau psihic ridicat, la temperaturi foarte ridicate sau scăzute, în mediu umed, cu viituri de apă, condiții de izolare, alte condiții de mediu deosebite sau nedorite, unde atragerea forței de muncă se face cu dificultate. Sporul se acordă doar pentru perioada lucrată în astfel de condiții.
- spor pentru condiții vătămătoare (nocive) se acordă în procent de 10% din salariul minim garantat în plată.
- spor pentru condiții periculoase se acordă în procent de 10 - 15% din salariul de bază.
- spor pentru timpul lucrat în cursul nopții se acordă în procent de 25% din salariul de bază aferent.
- spor pentru lucru sistematic peste programul normal se acordă în procent de 25% din salariul de bază.
- spor pentru activitatea de formare teoretică se acordă în procent de 25% din salariul de bază.
- spor pentru activitatea de formare practică se acordă în procent de 25-30% din salariul de bază pentru timpul efectiv lucrat în activitatea de formare practică a mecanicilor de locomotivă – automotor.
- spor pentru activitatea de evaluare a mecanicilor de locomotivă - automotor se acordă în procent de 10% din salariul de bază.
- spor pentru activitatea cu siguranța circulației pe linii ferate industrial (LFI) se acordă în procent de 7% din salariul de bază brut corespunzator clasei 20 de salarizare pentru timpul efectiv lucrat în program normal de lucru.
- adaos pentru orele de staționare la cap de secție se acordă în procent de 75 - 85% din salariul de bază aferent timpului cât salariații stau la cap de secție.

Apartamentele de lux ale șefului CFR Călători

În ceea ce privește conducerea CFR Călători, ea este asigurată de Traian Preoteasa, care a lucrat toată viața la stat. El a reușit, în ultimii ani, să își ia un penthouse în București pe care nu îl poate justifica. Și-a luat și apartament în Dubai cu sute de mii de lei împrumutați de la prieteni. *Newsweek România* a relatat că directorul CFR Călători, Traian Preoteasa, avea de plătit în 2021 rate mai mari decât veniturile. În 2021, Preoteasa și-a cumpărat un penthouse de 300.000 de euro. El avea de plătit rate lunare în valoare de 8.000 de euro. Preoteasa nu declară niciun leu în cont.

Directorul CFR Călători, Traian Preoteasa

Veniturile sale declarate erau mult mai mici dacă facem o medie lunară. A luat 3.000 de euro/lună ca șef la CFR și 1.770 euro din chirii, în total 4.770 euro. Astfel, reieșea, în anul 2021, un deficit lunar de 3.230 de euro, fără să mai luăm în calcul cheltuielile zilnice sau cele pentru utilități.

După ce a plătit un penthouse din venituri pe care nu le-a declarat, directorul general al CFR Călători, Traian Preoteasa și-a achiziționat, în 2023, un apartament în Dubai pe care l-a închiriat.

O parte din banii pentru apartamentul achiziționat în Dubai i-a luat de la prieteni. El s-a împrumutat, într-un singur an, de 250.000 de lei de la persoane fizice. În același timp, a dat împrumuturi de 370.000 lei. În 2023, a pus deoparte aproape 900.000 de lei într-un cont bancar. Este al treilea an consecutiv în care Traian Preoteasa a depus declarații de avere controversate. Bugetar de cursă lungă, el cumpără și vinde apartamente de sute de mii de euro, încasează chirii din 3-4 locuri, dă și ia împrumuturi pe persoană fizică.

MIHAI DUȚĂ, ÎN DIALOG CU GABRIEL BIRIȘ

Cum ar putea să salveze taxarea inversă bugetul României

România stă cel mai prost din UE la încasarea TVA, iar fraudele sunt de ordinul zecilor de miliarde. Taxarea inversă ar stopa aceste pierderi și ar putea salva bugetul României. – *Mihai Duță*

GABRIEL BIRIȘ, AVOCAT, fondator The Tax Institute, a explicat care sunt avantajele și cine se opune.

Taxarea inversă înseamnă transferul răspunderii pentru plata finală a TVA-ului la bugetul de stat, de la vânzător la client. Acest lucru ar reduce semnificativ fraudele cu TVA.

Anul trecut, statul român nu a reușit să încaseseze aproximativ 50 de miliarde de lei din TVA.

„Cu 18 ani în urmă, când am intrat în Uniunea Europeană, am intrat complet nepregătiți inclusiv în domeniul fiscal, la fel ca în multe alte domenii.

Faptul că au dispărut vămile, și aplicând taxarea inversă, o firmă din România care cumpără din Uniunea Europeană, nu plătește TVA la vânzător, a creat o imensă oportunitate de fraudă. În 2007, 2008, dar mai ales în 2009, gapul de TVA ajunsese la aproape 49,5%.

Gap de TVA înseamnă diferența pe care statul nu o colectează din ceea ce teoretic ar trebui să colecteze", arată avocatul Gabriel Biriș.

Cum funcționează frauda carusel cu TVA

„Ce înseamnă frauda carusel? Ai un intermediar, în general o firmă care să facă rulaj mare într-un timp scurt și care apoi să dispară. Acest intermediar cumpără masiv din UE, fără TVA, în general bunuri care se vând repede, apoi le revinde în țară. Practic, prin achiziția intracomunitară se întrerupe lanțul plăților fracționate, care ia TVA-ul de pe lanț. La revânzare, firma respectivă colectează tot TVA-ul de pe lanțul anterior de valoare adăugată. Cumpărătorul, la rândul lui revinde. În final, intermediarul dispare cu banii și vorbim de miliarde. S-a furat așa an de an ș,i în continuare, se fură foarte mult.

Taxarea inversă, la conducta asta pe care circulă foarte mulți bani, TVA-ul, înseamnă să pui un robinet și închizi conducta la care au dat găuri hoții. În loc să stai să păzești conducta, pui robinetul și scoți banii.

România are cel mai mare gap de TVA din UE

Înainte de intrarea în UE, vorbeam de rambursări ilegale. Dar la rambursarea ilegală trebuie să ai complicitate a unui inspector. Aici nu mai ai nevoie de nimic.

În momentul în care am înțeles tipul ăsta de fraudă, am început să vorbesc despre taxarea inversă, dar și de evaziune ca amenințare la siguranța națională.

Ulterior, președintele Traian Băsescu a introdus-o în lista de amenințări dar, din păcate, nu a folosit introducerea evaziunii în lista de amenințări ca să reducă evaziunea, ci mai degrabă, părerea mea, ca să o controleze. Au introdus ofițeri SRI în ANAF. Ce s-a întâmplat?

O serie nesfârșită de abuzuri împotriva antreprenorilor români. Măsurile luate de România în numele luptei împotriva evaziunii au fost mult mai severe decât măsurile luate în alte state europene cu rezultate, evident, mult mai proaste. Asta înseamnă că la noi este o problemă de sistem. Toate măsurile luate împotriva evaziunii sunt, de fapt, un joc de glezne", a explicat Gabriel Biriș, fost secretar de stat în Ministerul de Finanțe în 2016.

Curent în favoarea taxării inverse

El spune că, din informațiile pe care le are, în ANAF există un curent în favoarea taxării inverse, însă problema vine din zona de decizie politică.

„E nevoie de o decizie politică pentru a fi luată o decizie radicală care să pună robinetul pe conducta cu bani", susține avocatul.

Gabriel Biriș a arătat și pentru ce fel de produse există taxare inversă în România și care sunt problemele cu care se confruntă firmele românești ca urmare a măsurilor haotice luate în ultimii ani.

FOTO: INQUAM PHOTOS / SABIN CÎRSTOVEANU; NEWSWEEK ROMÂNIA

EDITORIAL

Pachetul doi, înapoi

MIHAI DUȚĂ, redactor-șef adjunct al *Newsweek România*

Până să anunțe creșterea TVA, mult mai corect era ca Ilie Bolojan să anunțe tăierea salariilor nesimțite ale șefilor din companiile de stat falimentare. Oamenii simpli poate că ar fi acceptat mai ușor că trebuie să se sacrifice și ei.

Dar cum să înțelegi că trebuie să te sacrifici din nou atunci când acționarii Tarom, companie cu datorii de sute de milioane, au votat să li se dubleze indemnizațiilor membrilor din consiliul de administrație?
Printre acționarii Tarom care au votat această majorare, imediat după ce Ilie Bolojan a aunțat majorarea TVA, se află și Ministerul Transporturilor. Desigur, ministrul Transporturilor e membru în Guvernul Bolojan.
Ce credibilitate mai poți avea când, pe de-o parte le mărești renta unor sinecuriști incapabili, iar pe de alta ceri poporului să fie solidar într-un efort comun pentru a salva țara de la colaps economic?
Nu, nu este deloc corect. Mai ales pentru că este foarte posibil ca pachetul doi de măsuri de austeritate să nu conțină mare lucru.
Deja unul dintre vicepremieri ne-a explicat că lefurile nu nesimțite, ci obscen de nesimțite, sunt luate pe baza unor contracte beton, cărora nu prea ai ce să le faci. Doar să-i rogi frumos pe cei care le au să-și ceară o micșorare de salariu. Poftim?
Toții acești zei ai bugetarilor, mulți dintre ei cu zeci de mii de euro pe lună, plus bonusuri de încă un salariu la sfârșitul anului, sunt plătiți din banii statului, adică și din impozitele și taxele mele. Iar contractele alea beton sunt făcute tot cu statul. Iar domnii și doamnele respective nu sunt niște genii ale domeniilor în care lucrează, sunt niște lingători de clanțe ai politicienilor.
Nu-mi aduc aminte să mă fi întrebat cineva dacă din banii mei de taxe și impozite sunt de acord să îngraș un porc sinecurist care bifează că e angajat la o întreprindere falimentară de stat sau la una care deține un monopol.
Iar contractele alea beton au fost făcute cu bună știință și cu complicitatea politicienilor care-și iau parandărăt de pe urma lor.
Și acum aflu că, deși sunt plătiți din banii proștilor care-și plătesc taxele și impozitele în primele zile ale anului ca să prindă reducerea aia de 10%, cu zeii bugetari nu se poate face mai nimic.
Păi când aveau domnii politicieni de angajat pe cineva și nu se putea pentru că pe posturile respective erau unii plantați de cei de dinaintea lor, desființau instituția respectivă luni, și o reînființau marți, cu o denumire puțin schimbată. Apoi dădeau toți statul în judecată și primeau despăgubiri.
Deci se putea. Acum nu. Îi rugăm frumos pe niște nesimțiți să aibă și ei un pic de bun simț. Sigur se vor conforma.
Tot proștii o să plătească.
Cum să nu se poată face nimic?
În primul rând, Guvernul ar putea să-și asume măcar să taie bonusurile salariale la instituțiile de stat falimentare. Apoi, așa cum s-a tot votat mărirea indemnizațiilor pentru membrii consiliilor de administrație, ar trebui să se voteze și micșorarea lor, întrucât acționarii sunt tot instituții ale statului aflate, într-o formă sau alta, în subordinea Guvernului.
Ar fi mult mai eficient decât să-i rugăm frumos. La bursele studenților și elevilor s-a putut umbla rapid.
Asta arată și cum funcționează mafia de stat.
În loc să securizeze niște burse de câteva sute de lei, mafia de stat, trasnpartinică, a făcut niște contracte beton, pe zeci de mii de euro, clientelei politice.
Apoi tot vorbim despre tot felul de entități care înghit bani degeaba: ATOP, ARICE (da există o astfel de instituție, nu e banc), AMEPIP, Institutul Levantului – sinecura lui Emil Constantinescu, Institutul Revoluției Române din Decembrie 1989 – sinecura lui Ion Iliescu, etc.
Pe lângă toate aceste găuri negre care sug sute de milioane de euro anual, pensile speciale sunt doar o glumă.
Cu aceste măsuri trebuia să înceapă Guvernul Bolojan și apoi putea veni să explice de ce trebuie să majorize și TVA, accizele și taxele și impozitele.
Însă Pachetul 1 va produce efecte în câteva zile, iar Pachetul 2 rămâne doar o amenințare fantomă, fără fond și fără formă.

România e o uriașă gaură neagră sugrumată de sute de găști, caste și clanuri bugetare aflate într-o competiție acerbă

STELIAN NEGREA, editor al *Newsweek România*

În ciuda intențiilor bune afișate la nivel declarativ, guvernul Bolojan a ales, prin noul pachet de măsuri fiscale, să mai pună un bolovan în cârca celor care deja muncesc și gâfâie.

Și să mai dea un respiro sutelor de găști, caste și clanuri bugetare care cocoșează România de 35 de ani încoace. Și care au făcut-o cu vârf și îndesat și pe vremea lui Ceaușescu.
E drept că nu poți să-i reproșezi lui Bolojan dezmățul bugetar constant din ultimii doi ani și nici cel de dinainte. Dar nici nu poți să nu remarci că doar pare că mimează din vârful buzelor lupta cu hidra bugetară.
Hidra bugetară e formată din directorul de la STB care-și dă un salariu de 18.000 de euro pe lună. Când compania lui stă numai pe subvenții. Din directorul de la CFR care-și dă un salariu de 11.000 euro când compania lui e pe pierderi de sute de milioane de euro.
Din membrii boardului de la Tarom care și-au dublat indemnizațiile când compania lor a produs pierderi de sute de milioane de euro. Plătite de noi toți de ani de zile.
Hidra bugetară e formată din șefii de sindicat care-și numără venituri lunare de 30 - 40.000 lei, iar membrilor lor de sindicat le promit marea cu sarea în negocierile cu guvernul.
Aici intră și cei mici. Brancardierul de la spitalul din Oradea care și-a plătit 6.000 de euro pentru post. Polițistul din Suceava care vindea pe bandă rulantă și pe sute de mii de euro carnete de șofer unora care nu puteau să-și ia pe bune acest document.
Sau alți și alți funcționari mărunți care știu cum merge treaba în aparatul bugetar, unde funcțiile se tranzacționează ca la iarmaroc, se vând și se cumpără ca în epoca fanariotă. Dai un ban, după care trebuie să ți-l recuperezi într-un fel sau altul.
Și din nou hidra merge către cei mari. Cei din Justiției care și-au „tipărit" pur și simplu sporuri de un miliard de euro, jumătate doar în ultimii doi-trei ani. Prin decizii în instanțele de judecată. Unde ei au centrat și ei au dat cu capul.
Și asta este partea cu praful de legalitate, pentru că Justiția din ultimii ani este lovită de o explozie a deciziilor controversate pe bandă rulantă care nu pot fi luate decât în prezența generoasă a unor șpăgi grase și suculențe.
În hidra bugetară intră și aparatul de forță. Actual, care nu concepe să se reformeze în vreun fel, dar și cel trecut, care nu dorește să renunțe în niciun fel la pensiile speciale.
Așa că încasează miliarde de lei anual din pensii speciale, dar se reangajează la stat pe salarii babane. Îngreunând de două ori aparatul bugetar.
Nu mai pui la socoteală că mulți dintre ei sunt niște simpli securiști cu care nu poți schimba un bec.
Hidra bugetară cuprinde și miile de pile din sistemul bugetar, ba de prin Parlament, ba de la vreun minister sau primărie locală, angajată definitiv pe un post de funcționar public în urma unui concurs trucat. Și care, în multe cazuri, nici nu mai trece pe la muncă după aceea.
Hidra bugetară e formată și din sute de companii, sanchi private, deci care teoretic ar fi mai corecte și oneste, care se află într-o relație de codependență cu o grămadă de politicieni și funcționari publici împreună cu care aranjează atribuirea de contracte publice de zeci de miliarde de lei anual.
Hidra bugetară a început, după ani și ani de inacțiune, să semene cu un nod gordian atât de încâlcit încât ți-ar lua ani de zile să-l înțelegi. Și, paradoxal, cu care trebuie să duci România mai departe.
Și fiecare din aceste găști, clanuri sau caste profesionale nu va da un centimetru înapoi. Își vor apăra cu dinții fiecare privilegiu obținut, indiferent cât de imoral ar fi. Și vor duce o luptă surdă și feroce cu cei care vor încerca să le ia ceva ce deja au dobândit, dar și cu celelalte găști, caste și clanuri cu care se luptă pentru resurse.
Iar, la final, nota de plată o plătesc toți cei care au reușit să iasă sau au avut norocul să nu fie prinși în această uriașă horă. Cei care știu că dacă azi nu vinzi un kil de mere, nu duci bani acasă. Cei care știu ce înseamnă falimentul. Reorientarea către alt job. Reconversia profesională.
Uriașa hidră bugetară are nevoie ca de aer de un faliment răsunător. După care va ști să devină mai flexibilă. Asta e singura soluție miraculoasă care a funcționat până acum, în privat ce-i drept.
Acolo unde, dacă nu mai ai un leu să-ți acoperi o gaură în buget, atunci fie tai, fie dai faliment.

Noul comandant suprem al forțelor aliate din Europa

col. (R) ION PETRESCU, contributor al *Newsweek România*

Generalul Alexus G. Grynkewich din cadrul Forțelor Aeriene ale SUA a preluat comanda Operațiunilor Comandamentului Aliat în cadrul unei ceremonii organizate vineri, 4 iulie 2025, la Cartierul General Suprem al Puterilor Aliate din Europa, la Mons, Belgia. Generalul Grynkewich îi succede generalului Chris Cavoli, din cadrul Forțelor Terestre ale SUA, care ocupa funcția din 2022.

Reperele excelenței

Generalul-locotenent Alexus G. Grynkewich a fost directorul pentru operațiuni al J-3, din Statul Major Întrunit. Generalul-locotenent Grynkewich a primit gradul de ofițer în 1993, după absolvirea Academiei Forțelor Aeriene ale SUA.

A servit ca pilot instructor, ofițer de armament și pilot de testare operațională pe F-16 Fighting Falcon și F-22 Raptor. El a mai comandat la nivel de escadrilă, aripă și Forță Operativă Expediționară Aeriană. Misiunile sale de stat major includ servicii la Comandamentul de Luptă Aeriană, Comandamentul European al SUA, Comandamentul Central al SUA, Cartierul General al Forțelor Aeriene și Statul Major Întrunit.

Înainte de misiunea sa actuală, a servit la a 9-a Forță Aeriană (Forțele Aeriene Centrale), Baza Forțelor Aeriene Shaw, Carolina de Sud, și a acționat pe postul de Comandant al Componentei Forțelor Aeriene Combinate, pentru Comandamentul Central al SUA, Asia de Sud-Vest.

În 1993, a primit licența în Științe, în Istorie Militară, la Academia Forțelor Aeriene ale SUA, Colorado Springs, Colorado. În 1994, a finalizat un master în Arte, Istorie, la Universitatea din Georgia. În 1997, a terminat cursurile Școlii de Ofițeri de Escadrilă, Baza Forțelor Aeriene Maxwell, Alabama.

În 2006, a finalizat un Master în Arte, Securitate Internă, Școala Postuniversitară Navală, Monterey, California. Tot în 2006, a fost declarat absolvent al Colegiului de Război Aerian, la Baza Aeriană Maxwell, Alabama, cu o frecvență prin corespondență. În 2010, a pus în panoplia sa profesională însemnul de Master în Științe, Planificare și Strategie a Campaniilor Comune, de la Școala Comună Avansată de Război, din Norfolk, Virginia. În 2012, a finalizat un Program de Îmbunătățire a Leadershipului, la Centrul pentru Leadership Creativ, Greensboro, Carolina de Nord.

În 2013, a absolvit Cursul de Operațiuni Spațiale Executive, de la Baza Aeriană Nellis, din Nevada. În 2014 a optat pentru un Atelier de lucru la Capitol Hill, Alan L. Freed Associates, Washington.

A urmat apoi Programul de Leadership în Întreprinderi, din Școala de Afaceri Kenan-Flagler, Universitatea din Carolina de Nord, la Chapel Hil,l în 2017. Ulterior, a fost interesat de Aplicații Senior pentru Operațiuni Informaționale Comune. Anul următor a absolvit un curs aparte la Baza Aeriană Maxwell, din Alabama 2018, iar anul următor a absolvit Cursul de Comandant al Componentei Aeriene a Forțelor Combinate, la aceeași bază, deja menționată. Abilitățile sale de excepție l-au propulsat la Cursul de Comandant al Componentei Maritime a Forțelor Combinate focalizată pe activitatea de Sprijin Naval în Bahrain. A urmat apoi Cursul de Comandant al Componentei Terestre a Forțelor Combinate, din Cazarma Carlisle, Pennsylvania 2020. Nu în cele din urmă, a fost selectat și a urmat Seminarul Avansat de Dezvoltare a Liderilor Seniori, de la Warrenton, Virginia, în 2021. După doi ani, s-a remarcat la Pinnacle, Colegiul Regal pentru Studii de Apărare, Londra, Anglia, dar și la Universitatea Națională de Apărare, de la Fort Lesley J. McNair, Washington, D.C. *Per total - un general tobă de carte.*

Aviator de elită

Merită semnalate și unele repere din cariera militară a lui Alexus G. Grynkewich. Astfel, în septembrie 1996, a devenit pilot de F-16 și șeful departamentului de antrenament al escadrilei de vânătoare 18 de la Baza Forțelor Aeriene Eielson, Alaska.

A deținut acest rol până în iulie 1999, iar, în luna următoare, Grynkewich a fost numit pilot instructor de F-16, comandant de zbor și evaluator în cadrul Escadrilei de vânătoare 421 de la Baza Forțelor Aeriene Hill, Utah, până în decembrie 2001. Din ianuarie 2002 până în ianuarie 2003, a fost pilot instructor de F-16C și șeful departamentului de armament al Escadrilei de vânătoare 80 de la Baza Aeriană Kunsan din Coreea de Sud. Începând cu februarie 2003, Grynkewich a devenit pilot instructor de testare și evaluare operațională pentru F-16C și F-22A la Escadrila

de Testare și Evaluare 422, apoi șeful departamentului de evaluare a F-22A pentru Grupul de Testare și Evaluare 53 și director de operațiuni la Escadrila de Testare și Evaluare 59. În perioada petrecută ca pilot, Grynkewich a obținut calificarea de pilot comandant și are peste 2.300 de ore de zbor!

În septembrie 2005, a început studiile la Școala Postuniversitară Navală, iar după absolvire, din ianuarie până în decembrie 2007, a lucrat la Comandamentul de Luptă Aeriană în mai multe roluri. Grynkewich a fost apoi comandantul Escadrilei 49 de Sprijin Operațional din ianuarie 2008 până în iunie 2009. După aceea, a urmat cursurile Școlii Întrunite de Război Avansat, unde a obținut o diplomă de master în științe.

Între iulie 2010 și mai 2012, Grynkewich a lucrat la Cartierul General al Comandamentului European al SUA, în Germania, inclusiv ca șef al Diviziei de Planuri. Din iunie 2012, a fost vicecomandant al Aripii 57 de la Baza Forțelor Aeriene Nellis, Nevada, iar, din mai 2013 a fost comandantul Aripii 53 de la Baza Forțelor Aeriene Eglin, Florida. În iunie 2015, Grynkewich a fost numit la Cartierul General al Forțelor Aeriene ale SUA, la Pentagon, unde a ocupat funcția de șef al Diviziei de Integrare a Planificării Strategice. În acest rol, a fost responsabil de elaborarea Planului de Alocare a Resurselor pe 30 de ani al Forțelor Aeriene. În iunie 2016, a devenit director adjunct pentru operațiuni, Echipa Operațională Trei, la Statul Major Întrunit, apoi director adjunct pentru operațiuni globale, la Operațiuni (J3), Statul Major Întrunit.

Între aprilie 2019 și mai 2020, a ocupat funcția de comandant adjunct pentru operațiuni, Forța Operativă Întrunită Combinată - Operațiunea Inherent Resolve și de comandant, Grupul 9 Expeditionar Aerian. În acest rol, a participat la campania SUA împotriva Statului Islamic în Irak și Siria. În iunie 2020, Grynkewich a devenit Director de Operațiuni la Comandamentul Central al Statelor Unite, până în iunie 2022, iar în luna următoare a devenit comandantul celei de-a Noua Forțe Aeriene și al Forțelor Aeriene Centrale ale SUA.

În calitate de comandant al Forțelor Aeriene Centrale, Grynkewich a supravegheat toate operațiunile aeriene ale SUA în Orientul Mijlociu, inclusiv atacuri asupra grupurilor intermediare iraniene și ajutor în interceptarea atacurilor iraniene din aprilie 2024 împotriva Israelului, acestea din urmă având loc cu doar câteva zile înainte de a preda comanda succesorului său. *Deci? Este 100% stăpân pe mansa carierei sale militare.*

O numire desuasivă

În ianuarie 2024, Grynkewich a fost nominalizat pentru funcția de Director de Operațiuni al Statului Major Întrunit. Și-a încheiat misiunea la Comandamentul Central în aprilie 2024 și a preluat funcția de Director de Operațiuni la Pentagon în mai. În timpul mandatului său, a lucrat îndeaproape la sprijinul acordat Ucrainei de către SUA în timpul războiului ruso-ucrainean.

În iunie 2025, Grynkewich a fost nominalizat pentru promovare la gradul de general și numire în funcția de comandant al Comandamentului European al Statelor Unite și Comandant Suprem al Forțelor Aliate pentru Europa.

El este primul ofițer din istoria recentă numit în această funcție, venind cu epoleți cu trei stele, în loc să fie deja un general de patru stele. Grynkewich a preluat comanda EUCOM într-o ceremonie din 1 iulie 2025, și a devenit Comandant Suprem al Forțelor Aliate pentru Europa pe 4 iulie.

Experiența sa profesională justifică presupunerea acelora care susțin că numirea sa în fruntea Forțelor Aliate din Europa nu exclude o viitoare operațiune aeriană aliată masivă, cu caracter disuasiv, contra forțelor răsăritene tentate să atace statele baltice pornind de pe teritoriul Belarus.

DONALD TRUMP nu a stricat petrecerea la Haga. Ceea ce a fost un câștig, dar incertitudinea rămâne

Summitul NATO: un plasture pe fractura Occidentului

La Haga, aliații din NATO și-au reafirmat angajamentul de a se sprijini reciproc în caz de agresiune și de a-și crește cheltuielile militare. Dar, dincolo de poza de familie, cât de unită mai este acum tabăra occidentală? America rămâne impredictibilă. Iar europenii, tot mai neîncrezători, caută soluții pe cont propriu. – *Ovidiu Nahoi*

ALIAȚII AU PLECAT MULȚUMIȚI, pe 25 iunie, de la Haga, acolo unde a avut loc ultimul summit al NATO. Argumentul principal: ceea ce putea fi cel mai rău fusese evitat.

Summitul a fost redus ca desfășurare la doar o zi, pentru a nu-l plictisi pe președintele Donald Trump și a-l face să părăsească scena, așa cum se întâmplase cu o săptămână în urmă la summitul G7.

Tehnic vorbind, aliații și-au reafirmat angajamentul față de apărarea colectivă și au comunicat un acord privind creșterea treptată a cheltuielilor pentru apărare la 5% din PIB, la orizontul anului 2035. Și... mai departe?

A fost exact ceea ce președintele Donald Trump dorea să audă. Iar pentru asta au existat concesii. De exemplu, Ucraina.

Nimic despre aspirațiile ei de a deveni membru. O precizare pe care aliații aveau obiceiul de a o include în comunicatele finale, fără a preciza o dată anume – un gest menit a arăta susținerea față de țara invadată de Rusia. De data aceasta, precizarea a lipsit.

Rusia a fost însă menționată ca amenințare pe termen lung la adresa spațiului nord-atlantic.

Donald Trump a plecat, așadar, satisfăcut, iar aliații au răsuflat ușurați. Cel puțin, aparențele au fost salvate. Un pas deloc mic, dacă privim în urmă.

La începutul lui februarie, vicepreședintele JD Vance îi apostrofa pe europeni, la ei acasă, în Conferința de Securitate de la München, pentru că nu aceptă revoluția MAGA.

Oficialul american se întâlnea, ostentativ, cu reprezentanții partidului de extremă dreapta AfD, cu vădite înclinații pro-ruse.

Pentru ca, în ultima zi a lunii februarie, președintele Donald Trump și vicepreședintele JD Vance să-l ostracizeze, în Biroul Oval, pe liderul ucrainean Volodimir Zelenski.

A urmat dușul rece pentru europeni: apariția stenogramelor dezvăluite de *The Atlantic*, în urma unei convorbiri nesecurizate pe teme strategice. Acestea au au arătat cât de mult și de sincer îi detestă pe europeni responsabilii de la Casa Albă.

Nicicând Occidentul nu a apărut mai fracturat decât în primăvara acestui an. Dacă summitul NATO de la Haga a pus capăt acestei impresii, tot ar putea fi un succes. Realitățile viitoare o vor putea confirma. Sau nu.

O Americă impredictibilă

Zilele care au urmat sumitului NATO au fost unele dintre cele mai grele pentru Ucraina, care a văzut roiuri de drone rusești lovind obiective civile și provocând un mare număr de morți și răniți.

În acest timp, vestea teribilă venea de la Washington. Pentagonul a oprit furnizarea de arme către Ucraina, motivând că stocurile interne sunt deja golite.

Decizia fusese luată mai demult, de Elbridge Colby, șeful politicii de apărare din cadrul Pentagonului, dezvăluie surse americane. Însă aceasta nu fusese cunoscută de către aliați în timpul summitului NATO și a fost făcută publică mai târziu.

Potrivit mediilor americane, suspendarea viza în special sistemele de apărare aeriană Patriot, artileria de precizie și rachetele Hellfire.

Purtătoarea de cuvânt adjunctă a Casei Albe, Anna Kelly, a confirmat în cele din urmă că că oprirea livrărilor, menită să „pună interesele Americii pe primul loc", a venit după o „revizuire a sprijinului militar pentru aliați".

Până la confirmarea oficială, autoritățile ucrainene au rămas în incertitudine, aflând doar din presă despre oprirea bruscă a livrărilor, inclusiv a sistemelor de apărare antiaeriană.

Acestea se aflau deja în Polonia, în așteptarea unei livrări care nu a mai avut loc. Reacțiile nu au întârziat, de la

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

Kiev și din capitalele statelor membre. Dar și de la Washington.

Într-o scrisoare adresată secretarului Apărării, Pete Hegseth, 14 parlamentari au avertizat că această măsură „pune în pericol viitorul Ucrainei, îl încurajează pe Vladimir Putin și generează incertitudine în rândul celor mai apropiați aliați ai SUA".

Scrisoarea a fost semnată de lideri importanți ai Partidului Democrat, dar și de republicanul Austin Scott, semn al unei preocupări bipartizane în privința sprijinului militar pentru Kiev.

Președintele SUA, Donald Trump, a respins informațiile privind suspendarea livrărilor de armament către Ucraina, susținând că Washingtonul continuă să ofere sprijin militar Kievului.

Însă afirmațiile președintelui au venit în contradicție cu declarațiile anterioare ale Pentagonului, care a confirmat că anumite transporturi de armament au fost într-adevăr suspendate.

Un nou apel telefonic între Donald

CAUZĂ ȘI EFECT
La scurt timp după summitul NATO, Pentagonul a oprit livrarea de arme către Ucraina. Apoi Donald Trump a infirmat suspendarea și a plusat (sus). Dincolo de poza oficială: ministrul chinez de Externe, Wang Yi, i-a spus șefei diplomației europene, Kaja Kallas, că Beijingul nu va permite ca Rusia să piardă războiul.

Trump și Vladimir Putin, chiar de ziua Americii, a rămas fără rezultat. La bordul Air Force One, Trump s-a declarat extrem de nemulțumit de discuția sa cu liderul de la Kremlin.

De altfel, Moscova a confirmat oficial că în acest moment nu vede vreun motiv pentru care nu și-ar urmări obiectivele pe frontul ucrainean.

Ulterior, Donald Trump a revenit spunând că, în urma convorbirii nesatisfăcătoare cu liderul de la Kremlin, America se vede nevoită să trimită Kievului mai multe arme defensive – fără a specifica exact ce înseamnă și care ar fi diferența față de armele „ofensive".

Incertitudinea este mesajul cel mai îngrijorător care vine dinspre Statele Unite, la scurt timp după un summit NATO ce părea să fi salvat fața Occidentului.

Rusia și China prind curaj

De când a afirmat că va pune capăt războiului în 24 de ore, liderul american pare că se învârte în același cerc: își manifestă deschiderea față de Moscova, condamnă atacurile rusești întețite împotriva Ucrainei, promite că va recurge la sancțiuni nemaivăzute împotriva Rusiei, vorbește la telefon cu Putin, după care ciclul se reia.

Incertitudinea de la Washington încurajează Moscova să-și intensifice atacurile împotriva Ucrainei. În timp ce demersurile lui Doland Trump de a pune capăt războiului au ajuns la un nivel de credibilitate apropiat de zero.

Lumea înțelege acum că războiul din Ucraina nu se va încheia curând. Iar China se simte la rândul lui încurajată.

Într-o întâlnire din 2 iulie, ministrul chinez de Externe Wang Yi i-a transmis șefei diplomației europene, Kaja Kallas, că Beijingul nu dorește ca Rusia să fie învinsă în Ucraina.

Apoi, într-un interviu pentru *The New York Times*, secretarul general al NATO, Mark Rutte, a avertizat că Beijingul ar putea încuraja Rusia să atace

un membru al Alianței, pentru a avea mână liberă în Taiwan. Totul, la orizontul următorilor cinci ani.

Un avertisment înfiorător. Și o certitudine în incertitudinea americană: războiul din Ucraina va continua, iar Casa Albă nu are nicio pârghie eficientă împotriva lui Putin. Cu alte cuvinte, Europa trebuie să se pregătească. Și să se bazeze pe ea însăși.

Europa la vremea întrebărilor

Dacă aliații europeni din NATO au plecat relativ mulțumiți de la Haga – mai ales că Trump nu a stricat petrecerea – ei nu-și pot reprima o întrebare: se poate considera cineva cu adevărat un aliat al Statelor Unite din punct de vedere militar, câtă vreme Casa Albă a declanșat împotriva Europei un un război ideologic și economic?

Președintele francez Emmanuel Macron a sesizat contradicția în termeni chiar în preajma summitului de la Haga: Donald Trump își presează aliații să-și crească semnificativ cheltuielile militare. Iar aceștia au fost de acord. Pe de altă parte, același Donald Trump își amenință aliații cu războaie comerciale costisitoare. Ceea ce va pune o presiune suplimentară pe bugetele naționale și așa tensionate.

Problema europenilor, aflați în prima linie a confruntării cu expansiunea rusească, începe să devină tot mai mult aceea a menținerii sprijinului popular pentru politica pro-Ucraina.

Costurile războiului se fac simțite. Iar extrema dreaptă, inspirată de Kremlin direct sau indirect, atacă frontal creșterea cheltuielilor militare. Și este ciudat să constați că tocmai politicienii europeni care se inspiră din ideologia MAGA sunt cei mai mari contestatari ai înarmării Europei. De la liderul român de extremă dreapta George Simion, la președintele slovac Robert Fico. Acesta a mers până la a susține ieșirea țării sale din Alianță.

Tensiuni sunt și în micuța Slovenie, unde premierul liberal Robert Golob a mers până la a convoca el însuși un referendum privind apartenența la NATO – o carte mare, de răspuns la inițiativa care i-a fracturat coaliția.

Mai precis: partenerii săi minori, de stânga și centru-stânga, au votat în parlament pentru o consultare populară privind creșterea bugetului apărării, adoptată la Haga.

Astfel, partenerii juniori de coaliție l-au părăsit pe premier și s-au alăturat partidului conservator, de opoziție,

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

condus de Janez Janša. Acesta critică alocările suplimentare pentru apărare dar se declară un adept necondiționat al lui Donald Trump și a ideologiei MAGA.

Răspunzând cererii președintelui american pentru mai mulți bani alocați apărării, aliații de pe Vechiul Continent au avansat ideea întăririi pilonului european al NATO.

Aceasta implică dezvoltarea unei baze industriale și tehnologice de apărare europene și multe achiziții comune. Evident, preferabil din surse europene, mai puțin americane.

Comisia Europeană a inclus această idee în planul său ReArm Europe – un buget de 800 de miliarde de euro pentru ca Europa să se apere singură până în 2030.

Însă, între presiunea americană și voința aliaților europeni de mai multă autonomie strategică, marja este îngustă. Iar impredictibilul Donald Trump mai degrabă accentuează diviziunile din tabăra propriilor aliați.

Marele plan al Germaniei

Între timp, Berlinul face o cotitură istorică. Germania vrea să crească substanțial cheltuielile de apărare la 3,5% din PIB până în 2029- inclusiv prin împrumuturi de circa 400 miliarde euro.

Pentru prima dată în ultimele trei decenii, Germania a atins în 2024 pragul de 2% din PIB pentru apărare, dar bugetul va crește simțitor în anii ce vin. O reflectare a îngrijorărilor tot mai mari legate de securitate. Dar și un stimulent pentru o economie în stagnare.

Planul german prevede și un fond special de infrastructură în valoare de 500 miliarde de euro, exceptat de la regulile stricte ale așa-numitei „frâne a datoriei" – ce limitează împrumuturile la 0,35% din PIB.

În paralel, Germania se pregătește să introducă o schemă de serviciu militar voluntar de șase luni pentru a-și spori forțele de rezervă.

Numărul militarilor germani ar urma să crească de la 180.000 la 260.000. Iar cel al rezerviștilor să se dubleze, față de cei 100.000 actuali.

Totodată, Germania are în vedere achiziționarea a până la 1.000 de tancuri Leopard 2 și 2.500 de vehicule blindate Boxer pentru a furniza până la șapte brigăzi NATO în următorul deceniu, costul estimat fiind de aproximativ 25 de miliarde de euro.

Este o cotitură istorică în politica Germaniei, care a menținut forțe armate limitate după Al Doilea Război Mondial. Și un semnal că Europa trebuie să-și ia apărarea în propriile mâini.

IZATĂ DE MACRON: Trump vrea să cheltuim mai mult pentru apărare, dar pune presiune pe bugetele noastre prin tarife comerciale (stânga sus). Germania nu mai stă pe gânduri și se înarmează. O cotitură istorică

Prinsă în focul

Cum face față premierul danez Mette Frederiksen amenințărilor venite atât din partea prietenilor, cât și a dușmanilor

încrucișat

de
MATTHEW TOSTEVIN

Foto de
KASPER LØFTGAARD

PREMIERUL DANEZ METTE FREDERIKSEN CONDUCE una dintre țările considerate în mod constant ca fiind cele mai pașnice din lume. Biroul său din palatul neobaroc Christiansborg are vedere asupra unei capitale pitorești, la fel de ordonate ca oricare alta din Europa. Însă prioritatea sa principală este pregătirea pentru război. „Din est se intensifică amenințarea din partea Rusiei, care se luptă cu Ucraina și se pregătește pentru posibile atacuri în alte părți ale Europei", a declarat Frederiksen într-un interviu acordat revistei *Newsweek* la Copenhaga.

În același timp, ea trebuie să gestioneze relațiile Danemarcei cu aliatul său din NATO, Statele Unite, care au fost aruncate în incertitudine de afirmațiile repetate ale președintelui Donald Trump privind dorința sa de a prelua Groenlanda, parte a Regatului Danemarcei.

„Ordinea mondială stabilită după Al Doilea Război Mondial și progresul pașnic realizat de la sfârșitul Războiului Rece sunt în pericol", afirmă Frederiksen. Ea consideră că aceasta reprezintă o provocare imensă pentru o Europă care s-a obișnuit cu pacea timp de 30 de ani și care amenință să marginalizeze alte probleme, cum ar fi combaterea schimbărilor climatice.

„Este ca și cum ne-am convins că toată lumea vrea să fie ca noi, sau că toată lumea caută pacea și dorește pacea. Dar nu este așa. Rusia nu vrea pace. Ei vor război", spune ea. „Cred că sunt dispuși să atace din nou în Ucraina sau în alt loc din Europa".

„Cred că a fost o epocă. Cred că suntem la începutul uneia noi, cu mai multă incertitudine, o epocă mai nesigură și, prin urmare, mai periculoasă. Dar cred că răspunsurile trebuie să fie aceleași. Adică democrația trebuie să învingă și toate țările trebuie să respecte Carta ONU, astfel încât principiile să fie aceleași".

PROMOVAREA PĂCII
Pe pagina cealaltă: De la stânga, Frederiksen, consilierul strategic Peter Strauss Halsboe Jørgensen și Matthew Tostevin de la *Newsweek*. Mai jos, Danemarca se clasează în mod regulat printre cele mai sănătoase țări din lume

Danemarca este unul dintre cei mai mici membri ai NATO și ai Uniunii Europene, cu puțin sub șase milioane de locuitori, aproximativ aceeași populație ca cea a statului american Wisconsin. Dar a fost un pilon al ambelor alianțe, adoptând uneori o poziție mai independentă în chestiunile europene. Danemarca a refuzat să adere la zona euro și și-a păstrat propria monedă, coroana daneză.

În termeni europeni, sprijinul pentru Frederiksen, în vârstă de 47 de ani, se menține relativ bine după șase ani de mandat. Ea a fost recent desemnată de grupul de sondaje YouGov drept liderul „cel mai puțin nepopular" din Europa. Frederiksen are o bază de sprijin mai largă decât mulți alți social-democrați, datorită politicilor sale dure în materie de imigrație, care au contribuit la neutralizarea sprijinului pentru extrema dreaptă. Ea este cunoscută de mulți danezi drept „Mama", în parte pentru că a ghidat țara prin pandemia de COVID-19.

FOTO: KASPER LØFTGAARD; DAG SUNDBERG/GETTY

„Cred că suntem la începutul unei noi [ere] cu mai multă incertitudine, o eră mai nesigură și, prin urmare, mai periculoasă".

Problema Groenlandei

La fel de neașteptată ca amenințarea la adresa păcii în Europa a fost și forța confruntării cu cel mai puternic lider mondial în legătură cu Groenlanda. În primul mandat al lui Trump, seriozitatea intenției sale de a obține insula strategică din Arctica era pusă sub semnul întrebării. De data aceasta, Frederiksen este sigură că el este serios.

„Am încercat să detensionez situația, pentru că în această lume, cu o Rusie foarte agresivă, cu o cooperare mai strânsă între Iran, Coreea de Nord și Rusia, ajutate de China, voi face tot ce pot pentru a mă asigura că nimic nu va merge rău între aliați și buni prieteni și parteneri. Dar, în același timp, trebuie să rămânem fideli valorilor și principiilor cele mai importante", spune ea.

Frederiksen își alege cu grijă cuvintele. Ochii ei albaștri sunt hotărâți și doar ocazional zâmbește gânditor, în timp ce trece în revistă amenințările existențiale la adresa lumii în care a crescut – una în care Danemarca a fost mereu recunoscătoare Statelor Unite pentru rolul jucat în Al Doilea Război Mondial și apoi pentru ajutorul dat în apărarea împotriva puterii sovietice. Trump nu a exclus utilizarea forței pentru a dobândi Groenlanda, ai cărei locuitori doresc în cele din urmă independența totală față de Danemarca, dar se opun preluării controlului de către SUA.

„O situație în care un aliat atacă un alt aliat ar fi foarte, foarte greșită și ar pune în pericol nu numai relația cu Regatul Danemarcei, ci și relația transatlantică, ceea ce ar fi, cred, foarte periculos pentru noi toți", spune ea.

Pentru a răspunde îngrijorărilor exprimate de Trump cu privire la faptul că Danemarca nu ar putea apăra Groenlanda în cazul unei confruntări cu Rusia sau China, Frederiksen afirmă că o prioritate pentru Danemarca ar fi intensificarea rolului său de apărare în Arctica, în parteneriat cu alte țări NATO, precum și sporirea eforturilor la frontiera estică a Europei.

Europa a „făcut greșeli"

Tarifele impuse de Trump asupra Europei pentru a încerca să redreseze dezechilibrele comerciale au constituit o altă sursă de tensiuni cu SUA. În calitate de membru al Uniunii Europene, Danemarca nu poartă negocieri comerciale separate cu Statele Unite.

„Cred că un război comercial va fi o problemă, nu numai pentru Europa, ci pentru toată lumea, și de aceea facem tot ce putem pentru a-l evita", afirmă ea. „Ceea ce încerc să le spun prietenilor și colegilor noștri americani este că există atât de multe provocări la nivel global. În acest moment, lucrurile se îndreaptă în direcția greșită".

„Extinderea producției proprii de energie curată și investițiile în infrastructura energetică care conectează și mai mult Europa sunt o condiție fundamentală pentru consolidarea continentului nostru"

În acest moment periculos, Europa nu are altă opțiune decât să se reînarmeze, spune Frederiksen. Nu pentru că nu se poate avea încredere în Statele Unite, ci pentru că Europa nu a făcut suficient pentru a se apăra – o temă repetată de oficialii din administrația Trump și din alte părți, care spun că Europa a reușit să canalizeze fonduri către statele sale sociale, în timp ce Washingtonul plătea pentru umbrela sa de securitate.

„A fost o greșeală că, după sfârșitul Războiului Rece, am redus bugetele militare într-o mare parte a Europei. A fost o greșeală, și poate că unul dintre cele mai importante lucruri în acest moment este să fim de acord că acest lucru nu se va mai repeta niciodată", spune ea. „Trebuie să fim capabili să ne apărăm, să descurajăm Rusia, și nu cred că este corect să ceri altcuiva să vină să te apere dacă tu nu ești dispus să o faci singur".

În raport cu puterea sa economică, Danemarca a fost unul dintre cei mai mari susținători financiari ai Ucrainei de la invazia rusă din 2022. Frederiksen spune că ar fi „un dezastru" dacă Rusia ar câștiga războiul.

„Suntem prea naivi dacă ne concentrăm doar pe Ucraina", spune ea. „Nu am crezut niciodată că acest război este doar despre Ucraina. Este vorba despre Ucraina, care plătește prețul cel mai mare, dar este vorba despre Europa și despre visurile imperiale ale Rusiei".

Atacurile aveau deja loc, spune Frederiksen.

„Dacă te uiți la situația actuală, poate că aproape în fiecare zi vezi atacuri din partea Rusiei: atacuri hibride, atacuri cibernetice, dezinformare. Ei încearcă să schimbe alegerile democratice", continuă ea.

„Cred că avem o întrebare pe care trebuie să ne-o punem în Europa: dacă nu suntem dispuși să ne apărăm, să ne protejăm, atunci cine suntem?".

Construirea unor legături mai puternice

Frederiksen face pauze ocazionale pentru a alege dintre bastonașele de morcov și castravete așezate lângă cafea și ceai pe masa din sala de ședințe. Danemarca este clasată în mod regulat ca una dintre cele mai sănătoase țări din lume. Ea se află și între primele 10 cele mai pașnice țări din lume, conform Indicelui Global al Păcii al Institutului pentru Economie și Pace. Străzile din Copenhaga sunt pline de bicicliști, 36% dintre danezi mergând la serviciu cu bicicleta cel puțin o dată pe săptămână, comparativ cu 0,6% dintre americani.

Având în vedere întrebările legate de relația SUA cu Europa sub administrația Trump, țările europene au evaluat și relațiile lor cu China, care este acum un partener comercial mai important pentru multe dintre ele, dar care are și un „parteneriat strategic" cu Rusia.

PROVOCĂRI ACTUALE
De sus, din stânga: Prim-ministrul cu liderul Groenlandei, Jens-Frederik Nielsen, și predecesorul său, Múte Bourup Egede; turbine eoliene lângă Copenhaga; o demonstrație din 2016 din Copenhaga pentru susținerea refugiaților

„Răspunsul este construirea unei Europe puternice și deschise, capabile să colaboreze, desigur, la nivel global, cu diferiți parteneri, inclusiv cu China", spune ea.

„Vreau să fim capabili să producem singuri tehnologiile de care avem nevoie, împreună cu parteneri cu care împărtășim întotdeauna aceleași interese... A face acum o alegere strategică, mai puțin SUA, mai mult China, nu cred că este calea corectă de urmat".

Tranziția verde amenințată

Un aspect pe care Frederiksen dorește să îl sublinieze în fața mulțimii de probleme globale este îngrijorarea că schimbările climatice sunt acum lăsate deoparte. Danemarca a devenit un lider în domeniul energiei verzi, în special din energia eoliană, datorită vânturilor care suflă adesea cu putere în această țară situată între Marea Nordului și Marea Baltică. Peste jumătate din energia electrică a Danemarcei provine din energia eoliană, de cinci ori mai mult decât în SUA.

În alte părți ale Europei, trecerea la energiile regenerabile a stârnit îngrijorări cu privire la creșterea prețurilor la energie din cauza utilizării unor surse

Frontierele controlate

Cum au oprit social-democrații danezi marșul extremei drepte cu politici stricte de imigrare

de MATTHEW TOSTEVIN

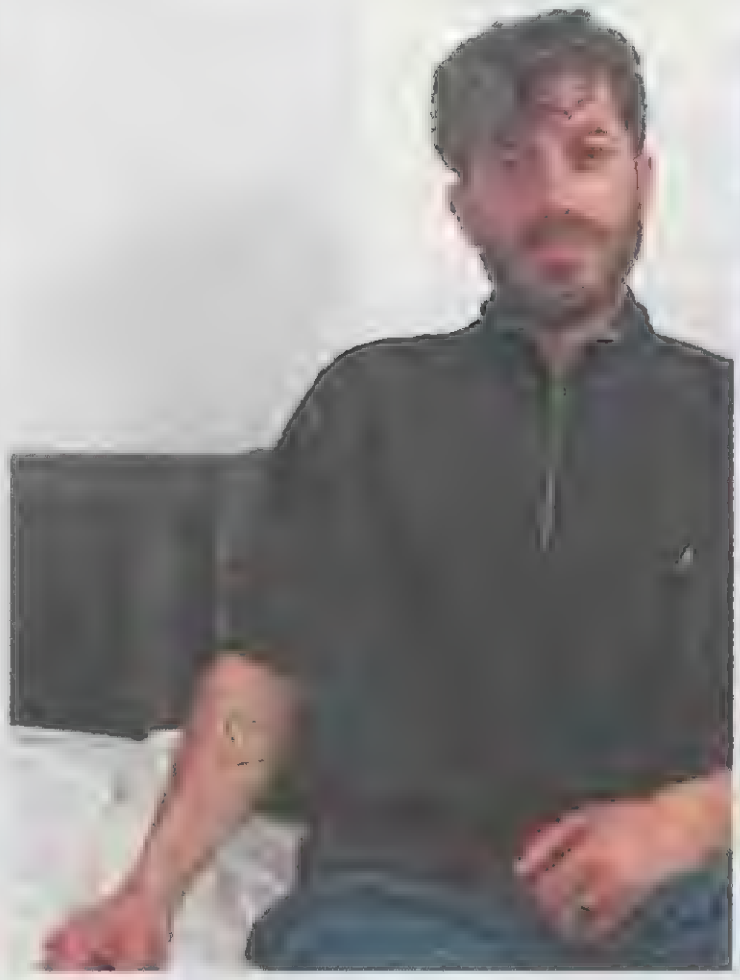

Temerile legate de imigrația în masă au fost în avantajul populiștilor de dreapta în întreaga lume occidentală, dar un loc în care acest lucru nu se întâmplă este Danemarca.

Acolo, partidul social-democrat al prim-ministrului Mette Frederiksen a implementat unul dintre cele mai stricte sisteme de imigrare din Europa, într-una dintre cele mai liberale țări din punct de vedere social.

Astfel, Danemarca a devenit un exemplu pentru alte națiuni care doresc să-și întărească legile privind imigrația, nu în ultimul rând Statele Unite, unde percepția asupra atitudinii blânde a Partidului Democrat în acest domeniu a fost un factor cheie în revenirea președintelui Donald Trump la putere anul trecut. De asemenea, acest lucru contrastează cu situația din mare parte a Europei de Vest.

„Ceea ce încerc să-i conving pe majoritatea colegilor mei europeni este că trebuie să fie o decizie democratică asupra subiectului legat de cine va intra în Europa", a declarat Frederiksen pentru *Newsweek* într-un interviu acordat la Copenhaga, un oraș tolerant și cosmopolit, unde un grup religios oferă Coranuri cumpărătorilor la doar 100 de metri de sediul puterii, Palatul Christiansborg.

Danemarca a acordat azil unui număr de 864 de persoane în 2024 – cel mai scăzut nivel din ultimii 40 de ani, cu excepția anului 2020, afectat de COVID-19 – iar obiectivul declarat este zero. Frederiksen afirmă că tocmai pentru că este social-democrată susține legi mai stricte în materie de imigrație, și nu în ciuda acestui fapt. Argumentul ei este că săracii sunt cei care suferă cel mai mult din cauza școlilor supraîncărcate, a violenței bandelor și a insecurității generate de migranții care nu lucrează și nu se integrează în societatea daneză. Cea mai clară dovadă a succesului politicilor daneze este percepția potențialilor migranți.

„Oamenii preferă să plece în Suedia"

Agob Yacoub este un sirian de origine creștină care se află în Danemarca de aproape 12 ani, după ce a dezertat din armată la vârsta de 23 de ani. A lucrat ca asistent social și profesor și a învățat limba daneză.

Dar, spre deosebire de membrii familiei sale, care au ajuns în Suedia vecină și au obținut cetățenia acum patru ani, statutul lui Yacoub este încă temporar și precar. Acum câțiva ani, și-a tatuat harta Siriei pe un braț. Nu are de gând să-și tatueze Danemarca pe celălalt.

„Regulile sunt cumva concepute să te facă să eșuezi întotdeauna", spune Yacoub pentru *Newsweek* în apartamentul său dintr-o suburbie a Copenhagăi, unde locuiește alături de sudanezi, irakieni, palestinieni și albanezi, printre alții.

„Sunt foarte buni în a transmite o imagine foarte proastă a sistemului din Danemarca, care te face să crezi că nu vei obține azil", spune el. „Oamenii preferă să plece în Suedia, Germania sau în altă parte".

Acum se gândește dacă să se întoarcă în Siria după căderea regimului fostului președinte Bashar al-Assad la sfârșitul anului trecut – iar Danemarca i-ar da până la aproximativ 30.000 de dolari dacă s-ar întoarce definitiv. Eva Singer, șefa departamentului de azil al Consiliului Danez pentru Refugiați, spune pentru *Newsweek* că a existat o creștere a cererilor din partea sirienilor care doresc să se întoarcă. Există o problemă fundamentală cu mesajul transmis solicitanților de azil în Danemarca, spune ea. Pe de o parte, li s-a spus să învețe limba daneză – care nu este cea mai ușoară limbă – să muncească din greu și să se integreze. Pe de altă parte, li s-a spus că permisul de ședere trebuie reînnoit la fiecare unu sau doi ani, fără nicio garanție că va fi reînnoit.

„Aceste două mesaje diferite sunt în contradicție și fac foarte dificil pentru refugiații individuali să decidă cât de mult ar trebui să investească în învățarea limbii și în integrarea pe piața muncii", spune ea, recunoscând sprijinul larg de care se bucură politicile de imigrare. Una dintre victime ar putea fi extrema dreaptă din Danemarca.

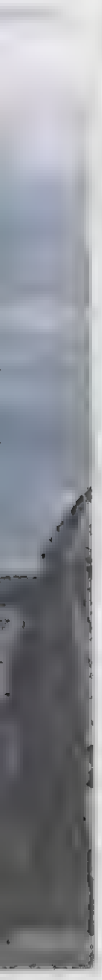

FOTO MATTHEW TOSTEVIN [ ] SEAN GALLUP/GETTY

„Cel mai bun argument câștigă“

Morten Messerschmidt, liderul Partidului Popular Danez de dreapta, recunoaște că rezultatele slabe ale sondajelor de opinie în comparație cu partidele anti-imigrație din Germania, Franța sau Marea Britanie se datorează în parte adoptării de către social-democrați a unor politici pe care le considerau odată xenofobe.
„Nu este un lucru rău“, spune Messerschmidt, un bărbat înalt, blond, îmbrăcat elegant.
„În esență, este un lucru foarte bun într-un sistem politic sau parlamentar ca cel mai bun argument să câștige“.
Pentru Messerschmidt, argumentul s-a mutat acum către ciocnirea dintre culturile islamică și cea tradițional creștină din Danemarca și către întrebarea dacă persoanele care se află deja în Danemarca se integrează pe deplin în cultura daneză sau pleacă.
În centrul atenției se află în prezent deportarea imigranților care au comis infracțiuni, dar care nu pot fi expulzați din cauza hotărârilor judecătorești bazate pe legislația europeană privind drepturile omului. Este o provocare pentru Frederiksen, care amintește de eforturile blocate în instanță ale lui Trump de a deporta infractorii care au intrat ilegal în Statele Unite.
Alături de omologul său italian Giorgia Meloni, Frederiksen a semnat o scrisoare în care solicită Curții Europene a Drepturilor Omului să faciliteze expulzarea infractorilor străini, ceea ce a provocat o reacție negativă din partea organismului de care aparține curtea, Consiliul Europei, care a declarat: „Dezbaterea este sănătoasă, dar politizarea Curții nu este“.
Întrebată dacă Danemarca ar putea să se retragă din curte, Frederiksen a răspuns: „Nu este ceea ce vrem să facem“.
Ea susține că este o chestiune de control democratic asupra imigrației și că situația s-a schimbat de la adoptarea textelor legislative privind azilul și drepturile refugiaților.
„După al Doilea Război Mondial, totul se reducea la protejarea minorităților, în special a populației evreiești. Și nu cred că se putea imagina că rezultatul ar putea fi ca o persoană din Afganistan să intre în Danemarca și apoi să comită infracțiuni foarte grave“, a declarat ea.
„Europa nu este în măsură să primească pe toată lumea și, poate cel mai important acum, trebuie să fim siguri că putem să-i expulzăm din nou pe cei care nu se comportă bine. Nu este un drept al omului să intri în Danemarca, să comiți un viol și să rămâi. Curtea are, desigur, dreptul să fie o instanță, dar nu să fie activistă“.

„Nu cred că este corect să ceri altcuiva să vină să te apere dacă tu nu ești dispus să o faci singur“.

mai puțin stabile, precum și la riscul de întreruperi ale alimentării cu energie.

Trump, între timp, și-a exprimat scepticismul față de schimbările climatice și a declarat stare de urgență energetică națională pentru a crește producția de cărbune, petrol și gaze, care emit dioxid de carbon, considerat de mulți oameni de știință ca fiind cauza creșterii temperaturilor globale.

„Am sentimentul că schimbările climatice, tranziția verde către energiile regenerabile, nu mai sunt în centrul atenției așa cum erau acum câțiva ani“, spune Frederiksen.

„Pentru a reduce dependența Danemarcei și a Europei de combustibilii fosili străini și pentru a le spori competitivitatea, tranziția verde este soluția, nu problema. Extinderea producției proprii de energie curată și investițiile în infrastructura energetică care conectează și mai mult Europa sunt o condiție fundamentală pentru consolidarea continentului nostru. În același timp, acestea reduc emisiile și combat schimbările climatice“.

AUTOAPĂRARE
Frederiksen spune că Europa trebuie să se reînarmeze. Sus, stânga: Sirianul Agob Yacoub are statut temporar în Danemarca. Palatul Christiansborg este sediul guvernului.

Trump monitorizează misiunea SUA de a lovi siturile de îmbogățire nucleară iraniene pe 21 iunie – o mișcare care a primit reacții mixte din partea susținătorilor săi

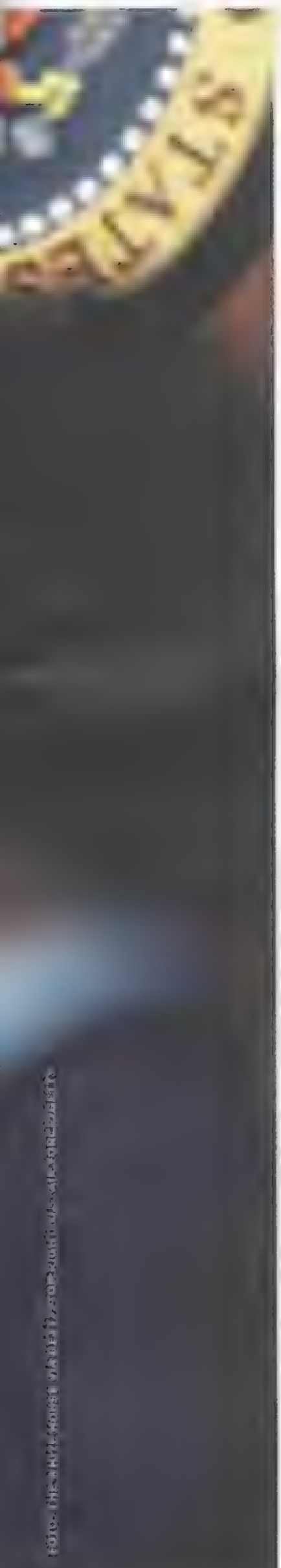

POLITICĂ EXTERNĂ

Diviziunea MAGA în privința Iranului

Criticile fostului prezentator al Fox News, Tucker Carlson, la adresa intervenției SUA în Orientul Mijlociu au scos la iveală o diviziune în rândul susținătorilor lui Donald Trump pe această temă.

de **JESUS MESA**

Comediantul Jon Stewart nu s-ar fi așteptat niciodată să fie de acord cu Tucker Carlson. Dar, în timp ce fostul prezentator Fox News îl interoga pe senatorul texan Ted Cruz cu privire la implicarea SUA în războiul dintre Israel și Iran, Stewart – un critic de lungă durată al lui Carlson – s-a trezit aliniat cu un aliat neașteptat. „Trăim într-o lume atât de bizară, încât mă trezesc dând din cap în semn de aprobare la videoclipurile lui Tucker Carlson", a declarat Stewart recent în podcastul său. „Tucker Carlson întreabă: «De ce intrăm din nou în război cu Iranul?» Și eu zic: «Da, spune-i, frate. De ce?»".

Schimbul aprins dintre Carlson și Cruz, parte a unui interviu de două ore care a devenit viral, a ilustrat războiul civil public care a izbucnit între aliații lui Trump cu privire la conflictul dintre Israel și Iran și a redefinit rolul lui Carlson în peisajul actual – nu doar ca un agitator conservator, ci ca unul dintre principalii critici ai politicii externe din era Trump.

Pe 21 iunie, la câteva zile după episodul podcastului lui Stewart, președintele Donald Trump a anunțat că SUA au efectuat cu succes atacuri aeriene asupra a trei obiective nucleare iraniene cheie, adăugând că țintele au fost „complet și total distruse". El a declarat pe platforma sa de socializare, Truth Social, că orice represalii împotriva Statelor Unite vor fi „întâmpinate cu o forță mult mai mare" decât atacul fără precedent. A fost prima dată când SUA au vizat direct Iranul. Atacurile au fost efectuate fără aprobarea Congresului.

Teheranul a răspuns cu atacuri cu rachete asupra unei baze militare americane din Qatar, afirmând că numărul rachetelor lansate corespundea cu numărul bombelor aruncate de SUA în weekend. Trump a declarat ulterior că Iranul și Israelul au convenit asupra unui armistițiu.

Carlson a scris pe Twitter după anunțarea armistițiului: „Slavă Domnului".

În trecut un susținător fervent al războiului din Irak, el este acum unul dintre cei mai vocali anti-intervenționiști din dreapta americană. Opoziția sa față de acțiunea militară în Iran nu este deosebit de surprinzătoare pentru cei care l-au urmărit de la Fox News până la rolul său de gazdă de podcast și creator de conținut independent.

Carlson are opinii similare cu privire la războiul din Ucraina. Dar forța criticilor sale, în special față de personalități precum Cruz, a luat pe mulți prin surprindere. Printre aceștia se numără și mulți din stân-

Fotografie de DANIEL TOROK

ga, precum Stewart, care s-au întrebat de ce Carlson pune unele dintre cele mai incisive întrebări din mass-media cu privire la rolul SUA în ultimul conflict din Orientul Mijlociu.

Bine ai venit în Rezistență?

Interviul lui Carlson și opoziția sa față de intervenție au găsit sprijin dincolo de baza sa obișnuită. Reprezentantul democrat Ro Khanna, fostul membru al echipei lui Obama, Tommy Vietor, și experți liberali precum Mehdi Hasan și Hasan Piker l-au lăudat pe Carlson pentru că l-a confruntat pe Cruz într-un mod în care mass-media mainstream nu o face de obicei.

Khanna, din California, și reprezentantul republican Thomas Massie, din Kentucky, conduc un grup bipartizan de parlamentari care a introdus o rezoluție privind puterile de război cu câteva zile înainte ca Trump să autorizeze atacul militar asupra Iranului. Acesta invocă Rezoluția privind puterile de război din 1973, care a fost adoptată pentru a limita capacitatea președintelui de a angaja forțele armate americane în conflicte din străinătate, fără consimțământul Congresului.

Înainte de atacurile americane, Vietor a declarat despre interviul lui Carlson: „Nu l-am mai văzut pe Ted Cruz atât de zdrobit de când Trump i-a insultat soția și tatăl în timpul primarelor din 2016".

„Dacă va continua cu aceste interviuri, Tucker Carlson va trebui să înceapă să «vândă saci pentru cadavre»".

Hasan, fostul prezentator MSNBC devenit creator Substack, a declarat că a fost surprins de contrastul cu intervievatorii mainstream. „Rămân uimit că a fost nevoie de Tucker Carlson să pună aceste întrebări evidente unui senator american și să expună absurdițăile pe care le propagă despre Israel, Dumnezeu și Biblie", a spus Hasan. „În toți acești ani, niciunul dintre intervievatorii emisiunilor de duminică și nici ceilalți nu au pus aceste întrebări simple".

Piker, popularul podcaster considerat de unii „Joe Rogan al stângii", a adăugat: „De ce Tucker Carlson este capabil să conducă un interviu contradictoriu despre pericolele intervenției americane în Iran cu Ted Cruz, mai bine decât oricine altcineva din mass-media tradițională? Rușine". Eric Alterman, profesor emerit de jurnalism la Brooklyn College, a declarat pentru *Newsweek* că interviul „a făcut valuri" deoarece marile mass-media, precum CNN, *The New York Times* și MSNBC, rareori pun politicienii republicani în fața unor întrebări atât de directe și conflictuale. El a spus că mass-media tradiționale evită adesea subiectele controversate, precum Israelul, din teama de a părea partizane sau de a se confrunta cu reacții negative.

„Tucker... are propria sa platformă. Chiar dacă Trump îl denunță, susținătorii lui vor rămâne alături de el".

„Mass-media mainstream dorește de obicei să prezinte ambele părți. E ezitantă să pară părtinitoare", a spus Alterman. „Și, având în vedere că democrații nu au în prezent o direcție clară, multe mass-media ezită să preia inițiativa".

El a adăugat că experții mainstream tind, de asemenea, să susțină puternic Israelul. „Așadar, când Trump semnalează sprijinul pentru Israel într-un posibil război cu Iranul, reacțiile negative sunt adesea slabe", a spus el.

Fostul strateg al lui Trump, Steve Bannon, și-a rezervat criticile pentru acoperirea mediatică a atacurilor americane de către Fox News, mai degrabă decât pentru Trump. Bannon, care s-a pronunțat împotriva războiului Israelului cu Iranul, a declarat pentru Semafor: „Oamenii de dreapta se confruntă

FOTO: THE TUCKER CARLSON SHOW/YOUTUBE CHANNEL; CHIP SOMODEVILLA/GETTY

ALIAȚI IMPROBABILI Stewart, un critic de lungă durată al lui Carlson, s-a trezit dând din cap în semn de aprobare la interviul fostului prezentator Fox News cu Ted Cruz, mai jos, în stânga.

acum cu o realitate neplăcută, o mare demascare: familia Murdoch nu pune interesele Americii pe primul plan.

„Este necesară o anchetă FARA [Foreign Agents Registration Act] aprofundată asupra relației Fox cu o putere străină". El a adăugat că „audiența lor este formată din persoane în vârstă, de peste 70 de ani" și a spus că Fox „nu are influență, deoarece nu are o bază activistă". Carlson a luat și el în vizor rețeaua într-un alt podcast recent, întrebându-l pe fostul său coleg de la Fox, Clayton Morris: „Nu e ciudat să te uiți la fostul tău angajator... și să-l vezi ca pe un principal motor al războiului?".

În interviul său cu Ted Cruz, Carlson nu a ezitat să-l preseze pe senator cu privire la sprijinul său pentru Israel. „Nu știi nimic despre Iran", i-a spus, punând chiar la îndoială înțelegerea lui Cruz cu privire la importanța Israelului pentru creștini. Senatorul a răspuns acuzându-l pe Carlson de antisemitism, spunând: „Tu întrebi de ce evreii controlează politica noastră externă. Asta ai întrebat".

Carlson a ripostat într-un alt clip din interviul unu la unu: „Asta nu mă face antisemit și rușine să-ți fie că sugerezi altceva". Cu toate acestea, interogatoriul lui Ted Cruz – în care a adus acuzații de antisemitism și a criticat influența Comitetului American pentru Afaceri Publice din Israel – a scos la iveală o diviziune mai profundă în 2025 cu privire la semnificația sloganului „America First".

Loialiștii MAGA, precum Laura Loomer, într-o postare deosebit de vulgară pe X, l-au numit pe Carlson „încălzitor de p*** pentru arabi". Într-o postare publicată la două zile după atacurile americane, ea a scris: „Atât de mulți dintre oamenii pe care i-am întâlnit în mass-media conservatoare în ultimii 10 ani s-au schimbat total în rău. Este șocant să vezi cât de deranjați au devenit unii dintre acești oameni. Mulți pot vedea asta, dar nu vor să vorbească public despre acest subiect".

Trump l-a batjocorit public pe Carlson pentru poziția sa față de Iran, numindu-l „excentric" și sugerându-i să-și caute un post de televiziune care să-l angajeze dacă vrea să-l asculte cineva.

Interviul complet cu Ted Cruz are peste 8,6 milioane de vizualizări pe contul X al lui Carlson și alte 3,4 milioane pe YouTube, ceea ce, combinat, reprezintă de peste trei ori media de telespectatori din prime time a Fox News, de 3 milioane de oameni, pentru primul trimestru al acestui an, potrivit Adweek.

Pentru Alterman, analistul media, viralitatea schimbului de replici cu Ted Cruz a subliniat poziția unică a lui Carlson în mass-media. „Tucker poate face asta pentru că are propria platformă și propriul public", a spus el. „Chiar dacă Trump îl denunță, adepții lui vor rămâne alături de el. El nu este legat de structura tradițională a mass-media și nu se teme de Trump, așa cum mulți alții o fac".

Influența crescândă a lui Carlson, în special pe platforme precum X și YouTube, reflectă o schimbare mai amplă identificată în Raportul Reuters Institute Digital News Report 2025. Potrivit acestuia, americanii – în special bărbații tineri, cu tendințe conservatoare – se îndepărtează din ce în ce mai mult de mass-media tradiționale în favoarea vocilor cu personalitate de pe platformele digitale. Studiul a constatat că 54% dintre adulții din SUA accesează acum știrile în principal prin intermediul rețelelor sociale și al rețelelor video, în timp ce încrederea în jurnalismul convențional continuă să se erodeze.

Raportul a relevat, de asemenea, o constatare surprinzătoare: 14% dintre americani au consumat conținut politic de la Tucker Carlson în săptămâna care a urmat inaugurării lui Trump, plasându-l în fața multor branduri media instituționale în ceea ce privește audiența în rândul grupurilor demografice cheie.

Autorii au remarcat că „publicul de dreapta domină acum conversațiile pe platforme precum X", Carlson fiind citat ca una dintre cele mai influente figuri din noul mediu fragmentat al mass media.

„Peisajul media fragmentat"

Această independență i-a permis lui Carlson să modeleze narațiunile politice într-un mod în care jurnaliștii mainstream adesea nu pot sau nu vor să o facă. „Peisajul media se fragmentează", a spus Alterman. „Grupuri diferite au încredere în voci diferite. Tucker se adresează direct unui segment al bazei lui Trump care este sceptic față de războiul fără sfârșit și nu este deosebit de atașat de vechea viziune neoconservatoare asupra lumii".

Așa cum a spus Richard Hall, de la ziarul britanic *The Independent*, despre Carlson: „El cunoaște metodele neoconservatorilor – secretele, trucurile, șiretlicurile lor – pentru că a fost odată unul dintre ei". În acest fel, transformarea lui Carlson dintr-un susținător al războiului din Irak într-unul dintre cei mai fervenți critici ai acestuia din partea dreptei este ceea ce face ca argumentele sale împotriva Iranului să fie atât de puternice și de perturbatoare din punct de vedere politic.

➤ **Jesus Mesa** *este reporter politic la* Newsweek. *Contactați-l prin e-mail la j.mosquera@newsweek.com*

JUSTIȚIE

Scriind despre greșelile președintelui

E. Jean Carroll transformă celebrele sale bătălii din sala de judecată într-o carte și povestește despre misiunea sa de a cheltui milioanele lui Donald Trump așa cum dorește ea.

ÎN AJUNUL LANSĂRII CĂRȚII SALE, E. Jean Carroll a păşit în biroul *Newsweek* din Manhattan îmbrăcată într-o salopetă verde măsliniu, un blazer maro strălucitor şi cizme de luptă crem cu şireturi. Cu părul blond tuns bob (o tunsoare care o caracterizează), ea şi-a reafirmat misiunea: să-l facă pe președintele Donald Trump „să înnebunească", cheltuind 83,3 milioane de dolari pe care i-i datorează în urma unor procese judiciare pe cauze pe care el le urăște.

La 81 de ani, Carroll, care a câștigat de două ori împotriva lui Trump în procese civile separate, a scris o carte, *Not My Type*, în care răstoarnă cuvintele infamante pe care președintele le-a folosit pentru a respinge acuzațiile ei de agresiune sexuală. Subtitrată *„One Woman vs. a President"* (O femeie împotriva unui președinte), cartea relatează bătăliile legale ale lui Carroll împotriva lui Trump, în care juriile l-au găsit în unanimitate pe Trump vinovat de abuz sexual și defăimare, însă ea nu a reușit să dovedească faptul că a violat-o. Trump a fost condamnat să-i plătească lui Carroll o sumă totală, cu dobânzi, de aproximativ 88 de milioane de dolari: 5 milioane de dolari din primul proces și 83,3 milioane de dolari din al doilea. În iunie, o curte de apel din SUA a respins cererea lui Trump de a anula verdictul de 5 milioane de dolari. El face apel împotriva sentinței separate de 83,3 milioane de dolari, argumentând că imunitatea prezidențială ar trebui să-l protejeze.

Amestecând transcrierile din sala de judecată cu fluxul ei de conștiință brut, adesea plin de umor, Carroll aduce o perspectivă intimă și comică asupra proceselor privind abuzul sexual din 1996 comis de Trump în cabina de probă a magazinului Bergdorf Goodman. „Pentru mine, totul a fost ca o comedie de înaltă ținută", a declarat ea pentru *Newsweek*, descriind procesele.

Carroll scrie cu aceeași cadență jucăușă și cu același fler excentric care îi definesc vocea și care este, fără îndoială, cea a unei editorialiste *Elle* cu o experiență de zeci de ani. Ea a declarat pentru *Newsweek* că volumul a luat naștere în mare parte datorită notelor vocale pe care le-a înregistrat la sfârșitul fiecărei zile de proces.

„Aș putea continua la nesfârșit să descriu ținutele Alinei Habba", a spus ea despre avocata lui Trump, care acum ocupă funcția de procuror federal interimar pentru districtul New Jersey. Ochii lui Carroll pentru detalii analizează frecvent alegerile vestimentare, în timp ce relatarea ei din sala de judecată se citește ca o piesă de teatru.

În carte, ea descrie sala de judecată federală din Manhattan ca „una dintre marile scene de defilare din New York". Unele întâmplări se desfășoară ca niște runde de box, comentariile lui Carroll dând viață scenariului, în care avocații dau lovituri, iar martorii se feresc și ripostează. Unele figuri cheie, precum avocatul de renume al lui Trump, Joe Tacopina, ies în evidență ca personaje.

„Are un arc narativ", a declarat Carroll pentru *Newsweek*, referindu-se la evoluția personajului Tacopina, așa cum îl percepe ea.

Deși își amintește că acesta i-a aruncat lovituri metaforice prietenei sale, jurnalista veterană Carol Martin, în timp ce se afla în boxa martorilor, Carroll a declarat pentru *Newsweek*: „Mi-a plăcut întotdeauna, chiar dacă îl uram".

Tacopina, pe care ea l-a descris ca având „ochi strălucitori", o voce puternică, „construit ca Popeye" și „talie de model", o felicită pe Carroll pentru câștigarea primului proces. Cu toate acestea, el se retrage din reprezentarea lui Trump în al doilea proces.

de

MANDY TAHERI

VICTORIE Carroll cu Kaplan (dreapta) în New York, în 2024, după ce a primit 83,3 milioane de dolari pentru defăimare.

FOTO: MICHAEL M. SANTIAGO/GETTY

„Comedie de aur"

„Vreau să fiți la fel de dezorientați ca mine când vom merge la proces", a declarat ea pentru *Newsweek*, explicând de ce a început cartea cu o scufundare în depoziția sa, renunțând la orice introducere orientativă. „Suntem aruncați imediat în fața Alinei Habba Esq., cea mai frumoasă avocată a lui Trump, care îmi cere să fac o listă cu iubiții mei. Cine nu ar găsi asta amuzant?", a remarcat ea.

Cartea este structurată în jurul transcrierilor procesului, la care ea se referă ca fiind „probabil cel mai comic scenariu scris vreodată de la publicarea *Călătoriilor lui Gulliver* de Jonathan Swift". Cu un zâmbet, ea a descris transcrierile ca fiind „comedy gold".

De la dezbateri despre uși, la enumerarea iubiților, până la momentul în care Trump a confundat-o pe Carroll cu fosta sa soție Marla Maples, în ciuda insistențelor că nu o văzuse niciodată și că „nu este genul meu", există fire de umor în ceea ce Carroll a descris ca o experiență „foarte suprarealistă", cu „o mulțime de personaje incredibile".

Mai mult decât o victorie juridică

Dincolo de tragerea lui Trump la răspundere, victoriile în sala de judecată ale lui Carroll, conduse de avocata sa Roberta Kaplan, căreia Carroll îi dedică cartea și pe care o numește „o minte juridică unică într-o generație", au contribuit la spulberarea mitului victimei „perfecte" a abuzului sexual. Atât în proces, cât și în carte, echipa juridică a lui Trump o presează pe Carroll cu faptul că nu a țipat, ci a râs la începutul abuzului.

„Cu siguranță a stârnit emoția femeilor din toată țara când au auzit cum am fost atacată pentru că nu am țipat... Mă bucur că s-a aflat".

„Cu siguranță a tulburat femeile din toată țara când au auzit cum am fost atacată pentru că nu am țipat", a spus Carroll. „Femeile nu se comportă într-un fel sau altul în astfel de circumstanțe. Fiecare este diferită. Așadar, mă bucur că s-a aflat. A fost o victorie satisfăcătoare pentru femeile din toată țara, care au putut să spună ce porcărie este, cum femeile care sunt agresate trebuie să se comporte toate la fel".

Cu fluxul preconizat de zeci de milioane de dolari din acord, ea înființează Fundația E. Jean Carroll. „Misiunea mea este să-l fac atât de furios și de supărat luând acești 83,3 milioane de dolari și dându-i pentru lucruri pe care Trump le urăște: Asta fac", a spus ea.

Ea a subliniat domeniile care „îl vor enerva foarte tare", cum ar fi „drepturile reproductive ale femeilor, vindecarea rănilor pe care le-a provocat democrației și consolidarea drepturilor de vot".

Carroll a considerat „uimitor" faptul că Trump a fost ales pentru un al doilea mandat după procese, atribuind parțial victoria sa prezidențială faptului că „oamenii nu cred femeile când spun un lucru, iar un bărbat foarte, foarte puternic spune altceva".

Deși își menține „încrederea totală, 100%" în instanțe pentru a apăra democrația, ea a îndemnat oamenii să iasă în stradă pentru a protesta împotriva lui Trump.

„Femeile au puterea. Trebuie doar să ne dăm seama de asta. Noi deținem, cum se spune, frâiele puterii", a spus ea.

➤ **Mandy Taheri** *este reporter de weekend la* Newsweek. *Contactați-o prin e-mail la m.taheri@newsweek.com*

9:28
Do your best work, supported by your subscribers

DIGITAL MEDIA

Jurnalism: Deconectat

În contextul declinului media tradiționale, jurnaliștii apelează la Substack pentru independență, implicare directă a publicului și stabilitate financiară.

de **KATHERINE FUNG**

JIM ACOSTA, FOSTUL PREZENTATOR CNN cunoscut pentru antagonizarea președintelui Donald Trump în timpul primului său mandat, nu știa ce este Substack în urmă cu două luni, când a intrat brusc în conflict cu postul TV pe care îl considerase o a doua casă timp de aproape două decenii. Astăzi, el are mai mult de 280.000 de abonați pe platforma Substack.

„L-am sunat după ce plecase de la CNN și s-a dovedit că nu a avut propriul său computer timp de 18 ani. Lucra pe calculatorul furnizat de CNN", a declarat Catherine Valentine, șefa departamentului de politică al Substack, pentru *Newsweek*. „Dar, când a plecat de la CNN, a trebuit să îl predea. Nu știa ce este Substack, știa doar că există această oportunitate de a fi independent".

Decizia lui Acosta de a lansa un buletin informativ pe Substack în loc de a căuta un alt post de știri prin cablu pentru care să lucreze reflectă un consens din ce în ce mai mare în rândul jurnaliștilor: peisajul media tradițional se dezintegrează și, din ce în ce mai mult, fiecare este pentru el.

Noile mass-media

Fosta gazdă MSNBC, Mehdi Hasan, fostul editor de opinie al *New York Times*, Bari Weiss, și cofondatorul Vox, Matthew Yglesias, sunt toți pe Substack.

La fel și fondatorul FiveThirtyEight, Nate Silver, co-prezentatorul Pod Save America, Dan Pfeiffer, jurnalistul veteran Dan Rather și Aaron Rupar, un jurnalist independent care are aproape un milion de urmăritori pe X, fostul Twitter, pentru clipurile sale care documentează evenimentele politice dintr-un unghi progresist.

„Jurnaliștii și-au pierdut foarte mult încrederea în Meta, Twitter și căutările Google", a declarat Valentine. „Ei și-au văzut propria muncă suferind. Dacă nu își trimit poveștile prin SMS prietenilor sau nu își fac propriile relații publice în acest sens, nimeni nu le va vedea. Acest lucru îi forțează pe editori, pentru prima dată, să își dorească proprietatea totală asupra lucrărilor lor și capacitatea totală de a ajunge la oameni".

„Când oamenii vin la Substack și văd puterea abonamentelor și faptul că sunt plătite direct, ochii lor se deschid", a spus ea.

Substack, o platformă tehnologică din San Francisco lansată în 2017, găzduiește în prezent 50.000 de editori care își monetizează conținutul pe site. Primele 10 edituri aduc împreună peste 40 de milioane de dolari pe an. În categoriile Politică și Știri, mai mult de 30 de publicații câștigă cel puțin 1 milion de dolari anual.

Pe locul trei în clasamentul Substack privind politica din SUA se află The Bulwark, compania media fondată de conservatorii care nu au fost niciodată alături de Donald Trump: Bill Kristol, Sarah Longwell și Charlie Sykes.

Cu zeci de mii de abonați, fiecare plătind 10 dolari pe lună pentru acces la suita sa de conținut, The Bulwark a adus 6 milioane de dolari prin Substack anul trecut.

„Am avut o creștere foarte mare în ultimul an, ceea ce este exact ce puteai spera într-un an electoral", a declarat pentru *Newsweek* Jonathan V. Last, care îndeplinește funcția de editor al *The Bulwark*.

„Am văzut o creștere constantă până în 2024. Nu am mers niciodată înapoi. Am fost pe creștere de când am început, ceea ce, pentru mine, spune doar că încă găsim publicul care este interesat de genul de lucruri pe care le facem - și nu am ajuns încă la o plafonare".

Lovitura lui Trump

Substack spune că a avut cea mai bună săptămână în timpul alegerilor prezidențiale din 2024, cu o creștere de 82% a abonamentelor plătite și cu o creștere cu 25% a activității aplicațiilor. Toate acestea au fost intenționate.

În aprilie 2023, cu un an și jumătate înainte de alegeri, proprietarul X, Elon Musk, ar fi dorit să cumpere Substack. Directorul executiv al platformei a refuzat să ia în considerare o ofertă din partea acestuia, dar un nou obiectiv de afaceri s-a materializat. Până în luna septembrie a aceluiași an, co-fondatorul Substack, Hamish McKenzie, a declarat personalului că dorește ca anul 2024 să fie cel al „alegerilor Substack".

Valentine, care s-a alăturat echipei Substack în calitate de șef al departamentului de politică în august 2023 pentru a ajuta la atragerea celor care urmăresc politică la X, și-a amintit că „întregul ecosistem" a fost diferit. La acea vreme, editorii se bazau pe talentul lor pentru a transmite poveștile milioanelor lor de urmăritori pe platforma cunoscută anterior sub numele de Twitter.

Cu toate acestea, jurnaliștii au simțit că își pierd audiența, în timp ce X „restricționa" linkurile către site-uri externe, inclusiv Substack. Și cum Facebook și Instagram urmăresc atent subiectele politice, acești oameni nu prea aveau unde să se ducă.

„Toți acești factori, plus prăbușirea TikTok, au creat un mediu în care reporterii, jurnaliștii, prezentatorii, politicienii caută cu adevărat să poată ajunge la publicul lor, la alegătorii lor, la cititorii lor și sunt din ce în ce mai limitați", a spus Valentine.

„Substack a devenit un fel de salvator pentru toți cei care au un mesaj politic important sau doar o poveste de împărtășit", a adăugat ea.

De când a revenit la putere, Trump a început să distrugă nu numai birocrația federală, ci și corpul de presă din D.C.

În ultimele șase săptămâni, administrația sa a dat afară Associated Press de la Casa Albă, a adăugat un loc pentru „noile media", ceea ce dus la primirea mai multor fețe prietenoase cu Trump în sala de ședințe și a preluat controlul asupra bazei prezidențiale de la Asociația corespondenților de la Casa Albă, veche de 111 ani. „Toți acești factori îi determină pe oameni să spună: «independența față de Substack este singurul lucru care îmi garantează supraviețuirea carierei»", a spus Valentine. „Și nu se înșeală".

Este posibil ca mass-media tradiționale să se fi așteptat să vadă un impuls în consumul de știri cu noua administrație, dar Substack poate capta acest impuls mai bine decât știrile prin cablu sau posturile principale.

„Creșterea Trump, la care cred că se așteptau CNN și MSNBC, a venit într-adevăr la Substack", a spus Valentine.

Ea a sugerat că o mare parte din aceasta a fost determinată de deciziile luate de posturile principale de știri care încearcă să îl liniștească pe liderul de la Casa Albă, de teama represaliilor sau a pierderii accesului. Cum? De exemplu prin indicarea deciziilor precum soluționarea de către ABC a unui proces de mai multe milioane de dolari cu președintele în urma căruia posturile TV de pe cablu precum MSNBC și CNN și-au redus la jumătate contractele cu colaboratorii.

„Toate acestea determină abonații să citească Substack în masă", a spus ea. „Și nu își fac doar un abonament la Substack, ci fac cinci sau șase".

Jennifer Rubin, o populară editorialistă liberală de la *Washington Post*, și Norm Eisen, care apărea frecvent la MSNBC, și-au părăsit ambele posturi în ianuarie pentru a lansa The Contrarian pe Substack. În 12 ore, au ajuns la 10.000 de abonați plătitori. În prezent, au mai mult de 536.000 de abonați (nu este clar câți dintre aceștia sunt plătitori).

Ann Telnaes, care a lucrat ca și caricaturistă, fiind premiată cu premiul Pulitzer la *Washington Post* în 2008, a demisionat și ea la începutul acestui an după ce ziarul a eliminat unul dintre desenele sale care îl satiriza pe proprietar, fondatorul Amazon, Jeff Bezos. Telnaes a apelat la Substack, unde caricaturile sale politice au acum 85.000 de abonați.

„Colapsul acestor mega-instituții jurnalistice trimite abonați în masă la Substack, iar lipsa de încredere în jurnalismul audiovizual conduce atât de mulți abonați către jurnaliștii independenți", a declarat Valentine.

„Jurnaliștii și-au pierdut încrederea în Meta, Twitter și în căutările Google. Când oamenii vin la Substack și văd... cu cât sunt plătiți... pur și simplu li se deschid ochii"

„Este ciudat", a spus Last, de la The Bulwark. „Când Biden a câștigat în 2020, în 2021, am presupus că ne vom plafona sau vom merge înapoi. M-am gândit: «Bine, ne vom întoarce la ceva ce părea normal», pentru că am avut o creștere uriașă în timpul COVID-19. Dar a fost atât COVID-19, cât și anul electoral.

Am presupus că vom descrește pe măsură ce oamenii vor reveni la normal.

Nu am făcut-o. Am continuat să creștem toți cei patru ani, ceea ce m-a surprins. Apoi am intrat în anul electoral 2024 și am revenit la ceea ce a fost în 2020. Iar acesta este modul în care funcționează toată presa politică", a spus el.

FOTO. SHUTTERSOTCK; GABBY JONES/BLOOMBERG/GETTY

SPIRIT COMUNITAR Utilizatorii platformei vorbesc despre un spațiu sigur și un public de încredere cu oameni care comunică între ei și care doresc să interacționeze

tori anul trecut). Dar, mai mult decât orice, editorii au reușit să formeze o comunitate cu cititorii lor.

„Baza noastră de cititori de pe Substack este o comunitate foarte reală", a declarat Last. „Este o comunitate reală de oameni și ei vorbesc între ei pe pagină și se găsesc reciproc. Facem spectacole live unde 500-600 de oameni vin să ne vadă. Sunt acolo pentru a petrece timp cu toți ceilalți oameni pe care îi cunosc de la Substack".

Modul în care Last își descrie publicul de pe Substack este similar cu cel în care influencerii TikTok au descris platforma în raport cu Instagram. Pentru mulți, TikTok a devenit un fel de spațiu sigur în care comentariile erau de obicei de susținere și liniștitoare. Pe de altă parte, același conținut postat pe Instagram a fost mai des supus unei examinări mai atente, ironii și critici în comentarii.

Găsirea unei comunități

Și totuși, pentru editorii Substack nu este vorba doar de creștere. Da, este posibil ca cei mai populari scriitori să fie plătiți mai bine pentru munca lor (Valentine a declarat că aceștia încasează 90% din profituri, iar Substack ia o parte de 10%). Da, ei primesc mai multă vizibilitate pe munca lor (motorul intern de recomandare al platformei a condus peste jumătate din abonații noi și mai mult de 30% din abonații plăti-

PUTEREA ÎN CIFRE Prezentatorul Jim Acosta are peste 280.000 de abonați pe Substack, la doar câteva luni după ce s-a înscris în urma plecării sale de la CNN

„Par o persoană ridicolă, dar este foarte, foarte frumos", a spus Last despre experiența sa de implicare cu cititorii Substack. „Publicul mi se pare că este foarte receptiv la direcții. Încercăm cu adevărat să păstrăm comentariile și comunitatea și să avem așteptări cu privire la modul în care ne tratăm reciproc, iar oamenii sunt foarte interesați de asta".

El a numit-o „cel mai surprinzător lucru" pe care l-a observat de când a început The Bulwark.

„Sunt interesați să-ți strângă mâna și să-ți spună «mulțumesc»", a adăugat Valentine.

Tot ceea ce a publicat Acosta de când s-a alăturat Substack a fost gratuit. Când cititorii săi îi scriu, o fac exact pentru a face ceea ce a transmis Valentine - pentru a-i mulțumi.

„Cu toții am fost condiționați să credem că internetul nu poate fi așa. Că totul trebuie să fie ca o pagină de Facebook sau Twitter. Și se pare că nu trebuie să fie așa. Odată ce vă atașați numele real și adresa de e-mail reală și toți sunt persoane reale și nu roboți, puteți avea conversații intenționate și plăcute care se transformă în relații", a spus Last despre experiența sa. „Este foarte, foarte frumos".

„Internetul obișnuia să se simtă ca o comunitate. Instagram obișnuia să se simtă ca o comunitate. Facebook, în special chat-urile de grup, obișnuiau să se simtă ca o comunitate. Twitter - Doamne! Cei mai buni prieteni ai mei sunt pe Twitter. I-am dat DM soțului meu pe Twitter după ce l-am întâlnit în persoană prima dată. A fost o parte importantă din povestea noastră de dragoste", a continuat Valentine.

„Dar în acea comunitate nu există niciun loc precum este Substack chiar în acest moment".

➤ **Katherine Fung** *este reporter senior la* Newsweek.
Urmăriți-o pe X, @katherinekfung

CE POATE FACE ACUM INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ CU ADEVĂRAT

CU ATÂT DE MULTĂ AGITAȚIE ÎN JURUL MODULUI ÎN CARE INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ VA SCHIMBA LUMEA, DAR FĂRĂ PREA MULTE SUCCESE CONCRETE, IATĂ ȘASE LECȚII PE CARE LE PUTEȚI FOLOSI.

de GABRIEL SNYDER

„AȘ FI FERICIT DACĂ, PÂNĂ LA momentul pensionării, am avea sisteme [de inteligență artificială] la fel de inteligente ca o pisică", declară pentru *Newsweek* Yann LeCun, șeful departamentului de cercetare în domeniul AI al Meta, câștigător al premiului Turing și unul dintre părinții fondatori ai învățării profunde, în cadrul unei serii de conversații despre viitorul inteligenței artificiale. „Apropo, pensionarea se apropie cu pași repezi, așa că nu mai am mult timp".

LeCun vede la orizont promisiunea extraordinară a AI. Dar până acum nu am văzut un astfel de succes. În timp ce capitalul de risc și investițiile corporative investesc miliarde de dolari în fabrici de visuri AI care promit transformări revoluționare – fie că este vorba de vindecarea cancerului sau de domesticirea în sfârșit a căsuței de e-mail – o realitate dură persistă: majoritatea inițiativelor de inteligență artificială se prăbușesc sub propria ambiție.

Prăpastia dintre minunea tehnologică și utilitatea practică seamănă cu o insulă paradisiacă înconjurată de epave – căutarea omniscienței supreme a lăsat peisajul tehnologic presărat cu eșecuri sofisticate. În încercarea de a crea mașini autonome, Apple a cheltuit peste 10 miliarde de dolari pentru dezvoltarea mașinii care se conduce singură, înainte de a abandona complet proiectul. GM a cheltuit aproape 10 miliarde de dolari pentru unitatea sa de robotaxi Cruise, înainte de a o închide în decembrie 2024. Acum cinci ani, Elon Musk spunea: „Ne îndreptăm către o situație în care inteligența artificială va fi mult mai inteligentă decât oamenii și cred că acest moment va veni în mai puțin de cinci ani". Dar, până acum, ne menținem pe poziții.

Pe fondul acestor așteptări exagerate și al rezultatelor dezamăgitoare, a apărut o înțelegere mai nuanțată din partea celor care, precum LeCun, s-au luptat zeci de ani cu mecanismele reale ale sistemelor inteligente. Pentru a trece dincolo de entuziasmul industriei și a identifica ceea ce este fiabil, *Newsweek* a adunat o constelație remarcabilă de experți prin seria de interviuri AI Impact.

Urgența care stă la baza acestor conversații depășește cursa titanilor tehnologici pentru construirea conștiinței artificiale. Directorii executivi din toate industriile se confruntă în prezent cu un calcul complex. Ce poate realiza inteligența artificială în prezent rămâne neclar – recunoașterea tiparelor și procesarea limbajului dezvăluie progrese uimitoare, dar, în practică, limitările sunt evidente. Și mai incert este dacă capacitățile uimitoare de astăzi vor continua să avanseze într-un ritm atât de uluitor. Cât de mult se va îmbunătăți? Și cel mai incert dintre toate: când va sosi revoluția AI care va schimba totul – va veni în anii 2030, care, potrivit previziunilor lui Sam Altman de la OpenAI, vor fi „total diferiți de orice perioadă anterioară"? Sau a sosit deja? Cum investiți în mod inteligent într-o tehnologie care evoluează mai repede decât poate urmări cineva, unde o alegere greșită înseamnă dispariția din competiție, iar abordarea corectă rămâne extrem de neclară?

Inteligența artificială promite să revoluționeze modul în care funcționează întreprinderile – de la automatizarea funcțiilor administrative, la optimizarea lanțurilor de aprovizionare și analizarea unor cantități uriașe de date pentru a obține informații strategice. Companiile care stăpânesc integrarea AI ar putea obține avantaje competitive insurmontabile, în timp ce firmele care nu o fac riscă să devină învechite. Cu toate acestea, RAND Corporation a constatat că peste 80% dintre proiectele de AI eșuează – de două ori mai mult decât rata de eșec a proiectelor de tehnologie informațională fără AI. Op-

PRĂPASTIA DINTRE MINUNEA TEHNOLOGICĂ ȘI UTILITATEA PRACTICĂ SEAMĂNĂ CU O INSULĂ PARADISIACĂ ÎNCONJURATĂ DE EPAVE

țiunea confortabilă a prudenței a dispărut; într-un peisaj în rapidă schimbare, viitorul necesită decizii luate astăzi.

Din aceste dialoguri ample, reies șase lecții esențiale de la specialiști și practicieni care au petrecut zeci de ani construind, studiind și implementând sisteme complexe în lumea reală.

Lecția 1: Oamenii trebuie să dețină controlul

Dintre toate visurile legate de inteligența artificială, niciunul nu îi seduce mai mult pe cei din Silicon Valley decât viziunea unui viitor fără oameni, în care mașinile funcționează fără supraveghere. Altman crede că tehnologia pe care o construiește va face foarte curând „95% din ceea ce marketerii folosesc astăzi în agenții. Este vorba despre strategi și profesioniști creativi – ușor, aproape instantaneu și aproape fără costuri, totul va putea fi gestionat de inteligența artificială... Imagini, videoclipuri, idei de campanie? Nicio problemă". Într-o întâlnire privată cu legislatori, Altman avertizează că „până la 70% din locurile de muncă ar putea fi eliminate de inteligența artificială". Nu sunt speculații fără temei. Sume enorme de bani au fost alocate în această căutare a automatizării fără oameni, dar rezultatele sunt adesea sub așteptări. Pionierul roboticii Rodney Brooks, fost șef al Laboratorului de Inteligență Artificială al MIT și fondator al iRobot, știe din zeci de ani de experiență în crearea de aplicații reale de tehnologie avansată că, pentru a fi adoptate pe scară largă, chiar și cele mai inteligente instrumente trebuie să lase loc oamenilor. „Oamenii acceptă noile tehnologii numai atunci când nu își pierd sentimentul de control", spune el în seria de interviuri AI Impact din revista *Newsweek*.

Brooks ilustrează acest principiu prin exemplul roboților de livrare din spitale, concepuți pentru a transporta vase murdare și lenjerie. El spune că vede adesea aceste mașini care ar putea economisi forța de muncă „oprite și împinse la o parte", deoarece personalul medical, care se grăbește pe coridoare pentru a salva vieți, se lovește de roboți care îi blochează calea, fără a avea cum să le spună să se dea la o parte. Așadar, după un timp, mașinile ajung să fie dezactivate și date la o parte.

Ironia este că, chiar dacă se promovează un viitor automatizat, limitele inteligenței artificiale înseamnă adesea că oamenii sunt foarte implicați.

Când Elon Musk și-a prezentat robotul umanoid Optimus la un eveniment de presă în 2024, roboții erau controlați de la distanță de oameni. Înainte ca firma Cruise să suspende operațiunile, vehiculele sale „fără șofer" aveau nevoie de asistență umană de la distanță la fiecare șapte-opt kilometri. „Un adolescent de 17 ani poate învăța să conducă o mașină în aproximativ 20 de ore, uneori chiar mai puțin, fără să provoace accidente", spune LeCun pentru *Newsweek*.

„Avem milioane de ore de date de antrenament ale oamenilor care conduc mașini și încă nu avem mașini autonome", spune el. „Asta înseamnă că, în ceea ce privește înțelegerea lumii, ne lipsește ceva foarte, foarte important".

În ciuda faptului că a inventat o mare parte din tehnologia care stă la baza modelelor lingvistice actuale, LeCun susține că acestea sunt fundamental insuficiente pentru a atinge capacitățile autonome care stau la baza entuziasmului pentru inteligența artificială din Silicon Valley. „Dacă drumul pe care eu și colegii mei îl

LUMI ALE POSIBILITĂȚILOR De sus în jos: Robotul umanoid Optimus al Tesla este controlat de la distanță de oameni; fermele de date sunt impulsionate de creșterea inteligenței artificiale și de nevoile de putere de procesare aferente; iar LeCun vede progrese mult mai mari la orizont

FOTO: STR/AFP VIA GETTY; VALENTIN BONTEMPS/AFP VIA GETTY; JOEL SAGET/AFP VIA GETTY

urmăm la [Facebook AI Research] și NYU va continua și dacă vom reuși să facem acest lucru să funcționeze în trei până la cinci ani, vom avea o paradigmă mult mai bună pentru sisteme care sunt controlabile în sensul că le poți da obiective și ele, prin construcție, să poată să îndeplinească acele obiective".

Lecția 2: Augmentați, nu automatizați

„În acest moment", spune pentru *Newsweek* neurocercetătorul David Eagleman de la Stanford, „totul se reduce la copilotaj". „Putem crea sinergii cu inteligența artificială și putem accelera enorm lucrurile", explică el. Acest model de parteneriat depășește în mod constant încercările de automatizare din multiple industrii. Chiar și printre cei mai mari susținători ai inteligenței artificiale, augmentarea pare să câștige teren. În ciuda faptului că AI scrie 30% din codul companiei, CEO-ul Microsoft, Satya Nadella, continuă să angajeze ingineri care să se concentreze pe calități distinct umane, cum ar fi „clarificarea" situațiilor ambigue. CEO-ul Google, Sundar Pichai, tratează inteligența artificială ca pe un „accelerator" care poate elimina sarcinile plictisitoare, mai degrabă decât să înlocuiască complet lucrătorii umani.

LLM-urile excelează în generarea de opțiuni, dar nu pot determina care este cea mai bună. Este vorba despre o determinare care necesită un model mondial care

CUM POȚI INVESTI ÎNTELEPT ÎNTR-O TEHNOLOGIE CARE EVOLUEAZĂ MAI REPEDE DECÂT O POATE URMĂRI CINEVA, UNDE O ALEGERE GREȘITĂ ÎNSEAMNĂ DISPARIȚIA COMPETITIVĂ, DAR ABORDAREA CORECTĂ RĂMÂNE EXTREM DE NECLARĂ?

include valori umane, înțelegere contextuală și înțelepciune generată de experiențe. Or, o astfel capacitate nu o are niciun model în prezent. Tehnologia poate produce rezultate impresionante, dar îi lipsește fundamentul pentru a evalua adecvarea, calitatea sau implicațiile în lumea reală. Soluția, sugerează Eagleman, constă în proiectarea „sistemelor de inteligență artificială care să verifice alte sisteme de AI" și în crearea „traducătorilor care să simplifice lucrurile pentru noi, astfel încât să putem înțelege ce se întâmplă".

Dovezile economice susțin în mod decisiv această abordare colaborativă. Un studiu realizat în 2023 de economistul Erik Brynjolfsson de la Stanford a arătat de ce funcționează augmentarea: asistența AI a dus la o creștere a productivității cu 14% pentru angajații din serviciul clienți și la o îmbunătățire cu 34% pentru angajații începători, atunci când a fost utilizată ca instrument

OMUL ÎMPOTRIVA MAȘINII **Barmani umani au concurat împotriva robotului automat „Toni" al Makr Shakr pentru a prepara cele mai bune cocktailuri la expoziția „AI: More than Human" din 2019.**

FOTO: LEON NEAL/GETTY; ISTOCK/GETTY; PAUL MAROTTA/GETTY FOR TECHCRUNCH

de sprijin, mai degrabă decât ca tehnologie de înlocuire.

Sebastian Siemiatkowski, CEO al Klarna, a învățat acest lucru după ce a atras atenția generală prin declarația „inteligența artificială poate deja să facă toate sarcinile pe care noi, oamenii, le facem", în timp ce în februarie anul trecut a înlocuit 700 de contractori din serviciul clienți cu sisteme de AI.

Dar, la scurt timp după aceea, a descoperit că, în o treime din cazuri, clienții Klarna erau transferați către agenți umani atunci când inteligența artificială nu putea rezolva problemele complexe. În câteva luni, Siemiatkowski a recunoscut că inteligența artificială a dus la o „calitate inferioară" a experienței clienților, ceea ce a determinat trecerea la o abordare augmentată.

Compania a angajat din nou oameni și folosește acum inteligența artificială pentru a gestiona întrebările de rutină, în timp ce agenții umani se ocupă de cazurile cele mai complexe ale clienților.

În mai, Siemiatkowski a declarat că reducerea costurilor cu forța de muncă a fost „un factor de evaluare prea predominant", deoarece „ceea ce obții în final este o calitate inferioară a serviciilor". El a adăugat că „investiția în calitatea asistenței umane este calea viitorului pentru noi".

Daron Acemoglu, economist la MIT, care a câștigat Premiul Nobel în 2024, a petrecut zeci de ani studiind impactul tehnologiei asupra lucrătorilor și asupra creșterii economice. Acum, el avertizează că Silicon Valley a urmat „o direcție greșită în ceea ce privește inteligența artificială. O folosim prea mult pentru automatizare și nu suficient pentru a oferi expertiză și informații lucrătorilor".

Lecția 3: Alegeți sarcini la care Inteligența Artificială excelează

Modelele lingvistice de mari dimensiuni pot scrie poezie, rezuma lucrări de cercetare și genera cod cu o fluență uimitoare. Ceea ce a necesitat trilioane de tokenuri, miliarde de parametri, petabytes de date și hectare de servere GPU pentru a descoperi un fapt banal: cuvântul scris conține modele mult mai previzibile decât se aștepta cineva. „Este uimitor cât de bine generează limbajul", recunoaște Brooks. „Nu cred că majoritatea oamenilor de acum 10 ani ar fi putut crede că va funcționa atât de bine". Surpriza fundamentală: „Ceea ce ne-au arătat LLM-urile este că putem emula limbajul cu acea parte irațională". Aceasta este o referință la cartea psihologului laureat al Premiului Nobel Daniel Kahneman, *Thinking, Fast and Slow*, care împarte cogniția în răspunsuri automate ale Sistemului 1 și deliberări ale Sistemului 2, care necesită efort. LLM-urile funcționează ca procesoare ale Sistemului 1, excelând în sarcini lingvistice precum scrierea, editarea și traducerea, dar sunt susceptibile să eșueze în sarcini care necesită deliberarea Sistemului 2, precum raționamentul abstract, rezolvarea creativă a problemelor și adaptarea la situații noi. Întrebarea cheie devine: Ce tipuri de probleme pot fi rezolvate numai cu procesarea de tip Sistemul 1?

Timp de decenii, Kahneman și Gary Klein, un psiholog care cercetează procesul decizional natural, au avut o dispută continuă cu privire la fiabilitatea intuiției umane. Klein susținea experții care iau decizii rapide, precum pompierii și asistenții medicali. Kahneman sublinia prejudecățile sistematice care fac intuiția nesigură. În 2009, disputa lor a dus la un acord surprinzător într-un articol comun intitulat „Conditions for Intuitive Expertise" (Condiții pentru expertiza intuitivă). Klein a fost parțial îndreptățit: experții cu experiență dezvoltă într-adevăr abilități intuitive fiabile, dar numai atunci când sunt îndeplinite două condiții: „un mediu suficient de regulat pentru a fi previzibil" și „o oportunitate de a învăța regularitățile prin practică îndelungată și feedback".

OAMENII PE PRIMUL LOC

Google lucrează la utilizarea inteligenței artificiale pentru a îmbunătăți și accelera sarcinile umane, în timp ce Brooks de la MIT insistă că AI trebuie să lase loc oamenilor să păstreze controlul

JOHN MACDOUGALL/AFP VIA GETTY

o problemă", explică Ebert, „dacă luai o radiografie toracică dintr-un alt spital [altul decât cel în care a fost dezvoltat], nu funcționa deloc". Problema este că a învățat tipare specifice acelui spital, nu tipare generale ale bolii. „Problema cu inteligența artificială este că, din cauza modului în care a fost antrenată, nu realizează că există o prejudecată sistemică".

Deși nu există o modalitate precisă de a măsura regularitatea sau de a spune cât de multe date sunt suficiente, cadrul Kahneman-Klein oferă câteva linii directoare clare. De exemplu, șeful unei firme de avocatură ar putea recunoaște că inteligența artificială ar fi mai potrivită pentru redactarea contractelor – formate standardizate cu multe exemple de instruire – dar ar avea dificultăți în a găsi argumente juridice noi. AI are succes acolo unde expertiza umană se poate dezvolta și întâmpină dificultăți, acolo unde chiar și profesioniștii experimentați trebuie să se bazeze doar pe intuiție.

Lecția 4: Folosiți inteligența articicială pentru a genera posibilități, nu răspunsuri

Întrebat despre evaluarea sa privind fiabilitatea LLM-urilor, Brooks este direct: „Sunt niște prostii până când le putem fundamenta în realitate". Limbajul său colorat surprinde un adevăr: LLM-urile excelează în discursul persuasiv „fără a ține cont de adevăr", potrivindu-se definiției date prostiilor de filosoful american Harry Frankfurt. Când LLM-urile halucinează, consecințele pot fi spectaculoase. În 2023, investitorii

„FOLOSIM PREA MULT INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ PENTRU AUTOMATIZARE ȘI NU SUFICIENT PENTRU A OFER

Este ușor să extindem aceste cerințe la inteligența artificială: modele regulate plus seturi mari de date. De exemplu, în ianuarie 2025, Mayo Clinic a raportat că un model pe care l-a construit pentru a analiza lamele de patologie pentru diagnosticarea cancerului nu funcționa la fel de bine ca medicii umani. În ciuda a 1,2 milioane de probe de țesut din 490.000 de cazuri, modelul nu avea suficiente exemple pentru fiecare dintre miile de afecțiuni posibile identificate de patologi. Pentru afecțiuni rare, „veți găsi 20 de probe în 10 ani", a declarat unul dintre cercetători pentru *MIT Technology Review*, ceea ce este insuficient pentru recunoașterea tiparelor.

„Chiar și definirea a ceea ce este normal nu este ceva trivial", notează pentru *Newsweek* Ben Ebert, CEO al Dana-Farber Cancer Institute. El face referire la lansarea în 2017 a unui algoritm despre care dezvoltatorii săi susțineau că poate detecta pneumonia „la un nivel superior" celui al radiologilor practicanți. „Dar a existat

RĂMÂNEM CU PICIOARELE PE PĂMÂNT Visurile în care oamenii sunt înlocuiți în totalitate de tehnologie nu sunt încă realiste. Klarna are nevoie de oameni pentru serviciul clienți, iar această mașină autonomă de testare este controlată de la distanță – de oameni.

au observat o afirmație incorectă într-un videoclip promoțional Google Bard despre telescopul spațial James Webb, care a șters 100 de miliarde de dolari din valoarea de piață a companiei într-o singură sesiune de tranzacționare. În același an, avocatul Steven Schwartz a descoperit pericolul de a se baza pe ChatGPT când un judecător federal a observat șase cazuri false citate de Schwartz, pe care inteligența artificială le inventase, aducându-i avocatului notorietate națională.

Această imprecizie provine din arhitectura fundamentală a LLM, mai degrabă decât din bug-uri care pot fi remediate.

Cercetătorii de la Apple au publicat în iunie un studiu intitulat „The Illusion of Thinking" (Iluzia gândirii), care a constatat că modelele avansate de raționament „se confruntă cu o prăbușire completă a acurateței dincolo de anumite complexități", chiar și atunci când li se furnizează instrucțiuni explicite de rezolvare a problemelor.

FOTO: DAVID M. BENETT/DAVE BENETT/GETTY FOR KLARNA

Cu toate acestea, slăbiciunea devine un punct forte atunci când echipele de marketing trebuie să genereze instantaneu zeci de concepte sau când planificatorii strategici doresc să descopere posibilități neconsiderate, chiar și în domenii în care precizia este esențială, cum ar fi medicina.

Când Eli Van Allen, șeful unei divizii de la Dana-Farber Cancer Institute, era student la medicină, el și colegii săi se uitau la episoade din serialul „House" în timpul prânzului, concurând pentru a-l întrece pe Hugh Laurie în identificarea afecțiunilor. Trucul nu era să găsească diagnostice evidente, ci să-și amintească posibilități vagi.

Van Allen vede o valoare similară în brainstormingul diagnostic al inteligenței artificiale, care scoate la suprafață posibilități pe care medicii umani le-ar putea rata. În timp ce medicii își amintesc „diagnosticul 965", dar trec cu vederea „diagnosticul 9652", inteligența artificială poate „extrage instantaneu toate cele 10.000 de posibilități" și ajuta clinicienii să se asigure că „acel copac este cel potrivit și să nu taie prea multe ramuri încă de la început".

A învăța mașinile să nu mai halucineze înseamnă a lupta împotriva curentului – adevărata provocare este să învățăm oamenii cum să valorifice creativitatea inteligenței artificiale, transformând defectul său cel mai periculos într-o caracteristică valoroasă.

Lecția 5: Rezolvați problemele umane

Investitorii de capital de risc au investit miliarde în com-

EXPERTIZĂ ȘI INFORMAȚII LUCRĂTORILOR"

panii de inteligență artificială, convinși că tehnologia extraordinară va găsi inevitabil utilizări extraordinare. Mentalitatea lor de a construi mai întâi a creat un cimitir de startup-uri care au murit în căutarea problemelor de rezolvat, uimind utilizatorii cu sofisticarea tehnică, în timp ce aceștia se întrebau ce ar trebui să facă cu ea.

Genmoji de la Apple permite utilizatorilor să creeze emoji-uri personalizate din sugestii precum „un taco pe skateboard". Dar reacțiile utilizatorilor, care au început cu „incredibil de distractiv, creativ și o modalitate excelentă de a adăuga mai multă expresivitate", au devenit curând „magia s-a risipit repede". Suno AI poate produce piese de blues care sună de parcă ar veni direct dintr-un bar din Delta. NotebookLM de la Google generează podcasturi din orice text, cu particularități vocale realiste, asemănătoare celor umane – pauze autentice, râsete, glume casual – toate acestea impresionând cu ușurință. Totuși, profesorul de drept de la Cornell, Michael C.

PREMIILE PENTRU IMPACTUL IA 2025

DE LA SĂNĂTATE LA FINANȚE, DE LA COMERȚUL CU AMĂNUNTUL LA EDUCAȚIE, inteligența artificială a revoluționat aproape toate industriile. Pentru a celebra companiile care utilizează aceste noi capacități pentru a rezolva provocările cotidiene și pentru a-și transforma sectoarele, *Newsweek* recunoaște 38 de câștigători ai premiilor sale inaugurale AI Impact Awards.

AI ARTS & MEDIA	CELE MAI BUNE REZULTATE, MEDIA DIGITALĂ ȘI ARTE	Interdependenta
	CELE MAI BUNE REZULTATE, MEDIA VIZUALĂ ȘI ARTE	Moonvalley
	CELE MAI BUNE REZULTATE, MEDIA SCRISĂ ȘI ARTE	Spines
AI BRAND & RETAIL	CELE MAI BUNE REZULTATE, EXPERIENȚA CLIENȚILOR	Perfect Corp.
	CELE MAI BUNE REZULTATE, MARKETING ȘI CREATIVITATE	Maesa
	CELE MAI BUNE REZULTATE, DEZVOLTARE DE PRODUSE ȘI INOVARE	Trax Retail
AI CUSTOMER SERVICE	CELE MAI BUNE REZULTATE, ANALIZAREA DATELOR CLIENȚILOR	Pipeliner CRM
	CELE MAI BUNE REZULTATE, SATISFACȚIA CLIENȚILOR	Intercom
AI EDUCATION	CELE MAI BUNE REZULTATE, ÎNVĂȚĂMÂNT COMERCIAL	Coursera
	CELE MAI BUNE REZULTATE, ÎNVĂȚĂMÂNT GENERAL	Salesforce
	CELE MAI BUNE REZULTATE, EDUCAȚIE PREUNIVERSITARĂ	ClassDojo
	CELE MAI BUNE REZULTATE, ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR	MedCerts
AI FINANCE	CELE MAI BUNE REZULTATE, SERVICII FINANCIARE	Principal Financial Group
	CELE MAI BUNE REZULTATE, COMBATEREA FRAUDEI	Instnt
	CELE MAI BUNE REZULTATE, CONTABILITATE	ABBYY
AI SĂNĂTATE ÎNGRIJIRE	CELE MAI BUNE REZULTATE, COORDONAREA ÎNGRIJIRII	Xsolis
	CELE MAI BUNE REZULTATE, ECHITATE ÎN SĂNĂTATE	Bunkerhill Health
	CELE MAI BUNE REZULTATE, ÎNGRIJIREA PACIENȚILOR	Cera
	CELE MAI BUNE REZULTATE, DIAGNOSTICARE	Color Health
	CELE MAI BUNE REZULTATE, SATISFACȚIA MEDICILOR	Iodine Software
AI MARKETING	CELE MAI BUNE REZULTATE, CREAREA DE CONȚINUT	Extreme Networks
	CELE MAI BUNE REZULTATE, ȚINTIREA ȘI PERSONALIZAREA CONSUMATORILOR	Beeby Clark+Meyler
	CELE MAI BUNE REZULTATE, MARKETING PROGRAMATIC	Clinch
AI MOBILITATE	CELE MAI BUNE REZULTATE, SISTEME UX PENTRU AUTOMOBILE/TRANSPORTURI	Mercedes-Benz AI
AI ȘTIINȚĂ & INGINERIE	CELE MAI BUNE REZULTATE, INFORMATICĂ	Warp
	CELE MAI BUNE REZULTATE, INGINERIE	CloudBees
	CELE MAI BUNE REZULTATE, ȘTIINȚA MATERIALELOR ȘI CHIMIE	Every Cure*
AI SPORTS	CELE MAI BUNE REZULTATE, SPORT, DIFUZARE/STREAMING	SailGP
AI DURABILITATE	CELE MAI BUNE REZULTATE ÎN DOMENIUL ADAPTĂRII LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE ȘI REZILIENȚEI	Straive
	CELE MAI BUNE REZULTATE ÎN INFRASTRUCTURA ENERGETICĂ	IBM
AI LOCURI DE MUNCĂ	CELE MAI BUNE REZULTATE, SPAȚII DE LUCRU DIGITALE	Zoom AI Companion
	CELE MAI BUNE REZULTATE, RESURSE UMANE	Betterworks
	CELE MAI BUNE REZULTATE, ÎNVĂȚARE ȘI DEZVOLTARE	Pfizer
CELE MAI BUNE...	IMPACT EXTRAORDINAR ÎN INOVAREA AI	Phare Bio
Cea mai inovatoare tehnologie sau serviciu AI	IMPACT EXTRAORDINAR ÎN DOMENIUL INSTRUMENTELOR SAU SERVICIILOR COMERCIALE	Axon Enterprise
	IMPACT EXTRAORDINAR ÎN DOMENIUL INSTRUMENTELOR SAU SERVICIILOR AI DE UZ GENERAL	fal.ai
	IMPACT EXTRAORDINAR ÎN DOMENIUL INTERACTIVITĂȚII SAU COLABORĂRII UMANE CU AI	Ex-Human
	IMPACT EXTRAORDINAR ÎN DOMENIUL TRANSPARENȚEI SAU RESPONSABILITĂȚII AI	EY Responsible AI framework

** câștigător general*

Dorf, a descoperit, după ce i-a introdus textele sale, că rezultatele „sunau ca o conversație între oameni care îmi citesc articolele, nu au pregătire juridică, sunt destul de inteligenți și înțeleg aproximativ jumătate din ceea ce spun, dar nu urmăresc cu adevărat o serie de puncte cheie". Are cineva nevoie ca prezentările sale din cadrul ședințelor să fie transformate în podcasturi?

Giganții tehnologici au poate resursele necesare pentru a se delecta cu noutăți virale precum generatoarele de imagini Studio Ghibli ale OpenAI, dar puțini din afara Silicon Valley au acest lux. „Oamenii curajoși care gestionează logistica mondială în valoare de miliarde de dolari nu vor cheltui sume astronomice doar pe baza strălucirii. Ei se vor baza pe randamentul investiției", spune Brooks. Valoarea durabilă provine din „înțelegerea clienților dvs., a problemelor lor și a modului în care sunteți unic calificat să le rezolvați". Motorul de recomandări Netflix ajută oamenii să găsească ceva de vizionat atunci când se confruntă cu un număr copleșitor de opțiuni. Copilot de la GitHub reduce plictiseala scrierii funcțiilor standard prin completarea automată a modelelor de cod repetitive. Oricât de remarcabile ar fi capacitățile inteligenței artificiale, implementările de succes încep cu probleme umane clar definite. Și nu invers.

Lecția 6: Adoptați parteneriatele creative

Când pandemia l-a izolat pe legendarul scenograf Rick Carter de colaboratorii săi creativi obișnuiți, regizori precum Steven Spielberg, James Cameron și J. J. Abrams, el a făcut o descoperire surprinzătoare în timp ce experimenta cu instrumente video AI precum Midjourney. „Pot să-i dau comenzi și chiar să fac greșeli, iar el îmi răspunde cu lucruri pe care... le voi numi simple completări la ceea ce gândesc eu", a declarat Carter pentru *Newsweek* în seria de interviuri AI Impact. Carter a descoperit ceva esențial: inteligența artificială funcționează cel mai bine ca partener de conversație creativ, mai degrabă decât ca generator creativ. „Începe să interacționeze cu modul în care văd eu lucrurile și mă stimulează să merg mai departe în acea direcție".

Experiența sa reflectă zeci de ani de colaborare la filme precum *Jurassic Park, Avatar* și *Star Wars: The Rise*

DACĂ AI REUȘI CUMVA SĂ TRANSPORTI
UN GENERATOR ELECTRIC ÎN ANII 1850,
PUȚINI AR AVEA IDEE CE ESTE SAU CE SĂ FACĂ CU EL.

FOTO: GADO/GETTY; MICHAEL TRAN/FILMMAGIC; ISTOCK/GETTY

of Skywalker. „Ca designer de producție, ești îndrumat de regizor", explică el. „Apoi are loc un dialog. Este un dialog". Carter spune despre Spielberg: „Steven insistă să nu știe ce va face". Odată l-a întrebat pe Spielberg de ce procedează astfel, iar regizorul i-a răspuns: „Păi, dacă știu ce voi face, atunci e ca și cum aș lucra la Denny's și aș servi comenzi".

Cercetările academice demonstrează cum acest dialog creativ amplifică o serie de capacități umane. Cercetătorii germani Jennifer Haase și Sebastian Pokutta au descoperit că adevărata „co-creativitate" este „o fuziune între creativitatea umană și capacitățile avansate ale inteligenței artificiale, în care ambele entități contribuie în mod semnificativ la un produs creativ comun". Într-un studiu publicat în revista *Nature*, cercetătorii de la DeepMind și Oxford au descoperit că parteneriatele dintre matematicieni și AI obțin „rezultate surprinzătoare prin valorificarea punctelor forte respective" atunci când inteligența artificială servește ca „un banc de testare pentru intuiție" – verificând rapid care dintre intuițiile despre conexiunile matematice „merită urmărite și, dacă da, oferind îndrumări cu privire la modul în care acestea pot fi corelate". Această abordare colaborativă a dus la descoperiri revoluționare, printre care „una dintre primele conexiuni între structura algebrică și geometrică a nodurilor" și progrese în rezolvarea unei probleme nerezolvate de 40 de ani în teoria reprezentării. Așa cum a descoperit Carter, inteligența artificială poate să nu aibă propria sa creativitate, dar poate amplifica creativitatea ta — dacă o implici ca partener în dialog, mai degrabă decât ca generator de idei finite.

SIMPLIFICAREA LUCRURILOR
În sensul acelor de ceasornic, de la stânga la dreapta: Roboții pot livra probe de laborator într-un spital sau pot acționa ca asistenți în seră, ca în această randare, iar Carter a descoperit că inteligența artificială îl poate ajuta să-și încurajeze propria creativitate.

Extinderea judecății umane

Când OpenAI a ales numele ChatGPT, acronimul avea o semnificație mai profundă. Deși denumirea oficială este „Generative Pre-trained Transformer", literele evocă și conceptul de „tehnologie de uz general" – un termen economic rezervat inovațiilor capabile să transforme civilizații întregi. Scrierea, prelucrarea metalelor, electricitatea, aceste progrese fundamentale au remodelat însăși structura societății umane. Puțini se îndoiesc că inteligența artificială aparține acestui panteon, dar, la fel ca revoluțiile anterioare, aplicațiile sale finale rămân incitante și neclare.

Această incertitudine nu este fără precedent. Dacă ați reușit cumva să transportați un generator electric în anii 1850, puțini ar avea idee ce este sau ce să facă cu el, chiar dacă la acel moment oamenii de știință studiau electricitatea de secole. Iluminatul electric, motoarele, telecomunicațiile – toate acestea erau încă viziuni vagi ale unui viitor îndepărtat.

Decalajul dintre capacitatea tehnologică și implementarea practică a reprezentat întotdeauna o provocare pentru imaginația umană, dar modelele care reies din discuțiile noastre despre impactul inteligenței artificiale relevă că adevărata promisiune a AI nu constă în înlocuirea judecății umane, ci în extinderea acesteia. În cazul în care visurile de automatizare se lovesc de complexitatea lumii reale, augmentarea prosperă prin păstrarea a ceea ce oamenii fac cel mai bine, amplificând în același timp capacitățile prin parteneriatul cu mașinile.

Aceste principii – menținerea controlului uman, încurajarea colaborării în detrimentul înlocuirii, vizarea domeniilor cu suficientă regularitate pentru învățare, generarea de posibilități în loc de răspunsuri, rezolvarea problemelor umane reale și încurajarea dialogului creativ – trec dincolo de ceața promoțională pentru a dezvălui o cale pragmatică, dar transformatoare, nu către o utopie fără oameni, ci către noi parteneriate sofisticate între minte și mașini.

RĂSPUNS LA ÎNGRIJORĂRI
Sadeghi, CEO-ul Nucleus, a declarat pentru *Newsweek* că activitatea lor „se bazează pe principiul utilizării responsabile a științei genomice moderne și al libertății reproductive"

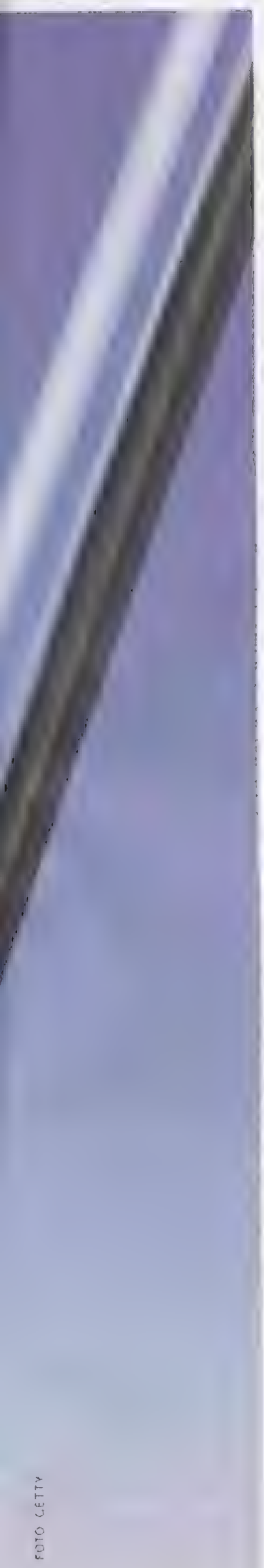

FOTO GETTY

ȘTIINȚĂ

Conceput pentru viață

O companie oferă părinților care apelează la fertilizarea in vitro posibilitatea de a verifica embrionii pentru o serie de trăsături și afecțiuni, dar unii experți se tem că alegerile pot depăși prevenirea bolilor.

de **JASMINE LAWS**

UN NOU INSTRUMENT PERMITE PĂRINȚILOR care apelează la fertilizarea in vitro să-și examineze embrionii pentru a depista probleme de sănătate, dar este acest lucru etic?

Se estimează că bolile genetice sunt responsabile pentru 41% din decesele infantile din SUA, iar peste două milioane de copii din această țară suferă de o afecțiune genetică.

Compania americană Nucleus oferă persoanelor care recurg la FIV (fertilizare in vitro) posibilitatea de a-și selecta embrionii folosind un software care evidențiază diverși markeri genetici legați de sănătate, cu scopul de a reduce bolile genetice prevenibile. Directorul executiv al companiei, Kian Sadeghi, care avea 7 ani când vărul său în vârstă de 15 ani a murit subit din cauza unei astfel de boli, a declarat pentru *Newsweek*: „Am văzut această loterie genetică, în care unii câștigă și alții pierd. M-a marcat profund".

Tehnologia care încearcă să prevină bolile genetice, cum ar fi anemia falciformă, în care pacienții au globule roșii cu o formă neobișnuită, este deja utilizată.

„Acest tip de selecție a embrionilor specifici ca urmare a FIV se practică deja în tratamentul anemiei falciforme", a declarat pentru *Newsweek* dr. Crawford Strunk, vicepreședinte medical al Asociației Americane pentru Anemia Falciformă. Părinții pot alege un embrion care are un rezultat negativ la testul pentru anemia falciformă, a spus el, și din care pot fi prelevate celule stem pentru transplant, pentru a ajuta la vindecarea copiilor cu această afecțiune.

Cu toate acestea, doi experți și-au exprimat îngrijorarea cu privire la selecția embrionilor, unul dintre ei declarând pentru *Newsweek* că există „aspecte etice profund îngrijorătoare".

Prevenirea bolilor genetice

Nucleus Embryo este descris ca „primul software de optimizare genetică creat pentru a ajuta părinții care recurg la FIV să vadă și să înțeleagă profilul genetic complet al fiecăruia dintre embrionii lor".

„Cu ajutorul acestui instrument, utilizatorii pot verifica peste 1.000 de trăsături și afecțiuni, de la tulburări genetice simple, cum ar fi fibroza chistică, până la afecțiuni complexe, cum ar fi bolile de inimă și riscul de cancer. Dar mai pot verifica și afecțiuni de sănătate mintală, cum ar fi anxietatea și ADHD", a declarat Sadeghi pentru *Newsweek*.

Tehnologia este capabilă să facă acest lucru nu numai prin detectarea markerilor genetici specifici pentru anumite boli, ci și prin calcularea scorurilor poligenice, care

Fotografie de PHILLIP HAYSON

combină până la un milion de markeri genetici într-un singur număr pentru a determina predispoziția genetică a unei persoane pentru o afecțiune sau trăsătură. Aceasta include boli coronariene, cancer de sân, diabet de tip 2 și multe altele.

„Aceste modele integrate permit Nucleus să identifice riscurile la embrioni și adulți cu cea mai mare precizie posibilă", a declarat pentru *Newsweek* Jerry Lanchbury, membru al consiliului științific consultativ al Nucleus,.

Potrivit unui studiu realizat în 2023 de Institutul Rady Children's Institute for Genomic Medicine, moartea a cinci din șapte sugari din cauza unei boli genetice ar fi putut fi prevenită dacă „s-ar fi efectuat o diagnosticare rapidă [secvențierea întregului genom] la momentul apariției simptomelor sau la internarea în unitatea de terapie intensivă".

În Marea Britanie, secvențierea genomului complet a fost introdusă ca parte a îngrijirii medicale de rutină, în scopul creșterii „detectării și tratării precoce a afecțiunilor cu risc ridicat".

„Puterea predicției genetice depășește bolile rare. Testarea genetică poate duce la îngrijiri preventive care salvează vieți", a spus Lanchbury.

El a adăugat că doar cazurile genetice de colesterol ridicat, cancer de sân și cancer de colon cauzează un număr substanțial de decese în SUA în fiecare an. Este vorba de peste 3 milioane de cazuri care contribuie la peste 750.000 de decese pe an. „Fiecare dintre aceste afecțiuni poate fi prevenită", a spus el.

Lanchbury a mai spus că „mediul, educația parentală și întâmplarea joacă un rol important în modul în care se manifestă predispozițiile genetice", astfel încât Nucleus clasifică predicțiile în funcție de probabilitate, pentru ca părinții să poată înțelege gama de rezultate probabile pentru embrionii lor.

Debbie Wasserman Schultz, reprezentanta statului Florida în Congresul SUA, a declarat pentru *Newsweek* că FIV poate fi o „mană cerească" pentru persoanele cu o mutație a genei BRCA. „Aceasta poate crește riscul de cancer de sân la femei cu 80%", a spus Lanchbury. Fiind ea însăși supraviețuitoare a cancerului de sân, Wasserman Schultz a adăugat că tratamentul FIV „poate contribui la încheierea ciclurilor genetice generaționale ale bolilor mortale în viitorul unei familii". Tehnologia care poate testa mutația genei BRCA la embrioni și poate determina care embrioni ar trebui implantați este „unul dintre numeroasele beneficii incredibile ale cercetării genetice, care salvează vieți", a spus ea.

NOUA TEHNOLOGIE Sadeghi a afirmat că instrumentul companiei sale permite utilizatorilor să verifice embrionii pentru peste 1.000 de trăsături și afecțiuni

Cu toate acestea, în timp ce Sadeghi a declarat pentru *Newsweek* că „oamenii au dreptul să-și optimizeze genetic copiii", diverse grupuri și experți spun că această tehnologie ridică o serie de întrebări etice.

Alegerea embrionilor pe baza caracteristicilor

Deși oferirea posibilității părinților de a-și selecta embrionii pe baza unei serii de trăsături și condiții ar putea contribui la reducerea prevalenței bolilor genetice, aceasta le-ar putea permite, de asemenea, să facă alegeri pe baza altor factori.

„Dacă vorbim despre screeningul și selectarea anumitor embrioni umani în detrimentul altora pe baza unei serii de caracteristici și riscuri, atunci nu vorbim despre prevenirea prejudiciilor aduse viitorilor oameni, ci despre alegerea vieților umane care merită cel mai mult să fie trăite", a declarat pentru *Newsweek* Jason Thacker, profesor asistent de filosofie și etică la Southern Seminary și Boyce College.

El a adăugat că, din momentul fertilizării, „se creează o ființă umană unică. Aceasta are demnitate, valoare și drepturi inerente".

„Acesta este unul dintre aspectele etice profund tulburătoare ale FIV în general, în care copiii sunt adesea tratați ca simple mărfuri și nu ca ființe umane depline în stadiul embrionar", a spus Thacker. El a adăugat că, deși modificarea genelor pentru a preveni bolile „poate avea unele beneficii tangibile care merită urmărite cu prudență", este important să fim conștienți de modul în care aceste decizii vor afecta copilul și generațiile următoare. Au fost exprimate și unele îngrijorări cu privire la impli-

FOTO: COURTESY OF NUCLEUS; ANNA MONEYMAKER/GETTY

SPERANȚĂ ÎN LUPTA ÎMPOTRIVA CANCERULUI Wasserman Schultz, văzută la o conferință de presă despre FIV în 2024, a declarat că tratamentul poate fi o „mană cerească" pentru persoanele cu mutația genetică BRCA.

cațiile selecției embrionilor cu un IQ mai ridicat de către părinți. „Părinții pot selecta o diferență medie de 2,5 puncte ale IQ-ului copilului", a spus Sadeghi. „Cu toate acestea, s-a descoperit că inteligența este asociată cu schizofrenia, ADHD, TOC, boala Alzheimer și autismul", a adăugat el.

„Când analizezi genele pentru riscul de boli, descoperi și informații despre trăsături, deoarece ambele au o bază genetică comună", a spus Sadeghi. „Ceea ce contează cel mai mult pentru noi este să ajutăm părinții să înțeleagă aceste conexiuni genetice, astfel încât să poată lua decizii informate pe baza a ceea ce contează cel mai mult pentru ei".

Thacker a avertizat însă că această tehnologie conduce societatea într-un teritoriu în care „nu vom putea întotdeauna să prevedem cu exactitate efectele pe termen lung ale deciziilor noastre biomedicale și trebuie să fim extrem de prudenți și să căutăm înțelepciunea atunci când abordăm tehnici care afectează vieți umane reale, atât în stadiul embrionar, la naștere, cât și în generațiile viitoare".

Tratamentul FIV și embrionii neutilizați

Au fost exprimate unele îngrijorări, în special din partea grupurilor religioase, cu privire la faptul că această tehnologie ar putea duce la distrugerea embrionilor neutilizați.

Conform calculelor rețelei de televiziune catolice EWTN, în fiecare an sunt distruși mai mulți embrioni în timpul tratamentului FIV decât prin avort.

Conform credinței catolice, o nouă viață umană începe în momentul concepției sau fertilizării, ceea ce înseamnă că pierderea acestor embrioni echivalează cu pierderea unei vieți umane, ceea ce face ca FIV în sine să fie o problemă etică. „FIV este condamnată din punct de vedere moral deoarece înlocuiește, în loc să asiste, actul sexual al cuplului în conceperea copiilor și creează viață umană într-un laborator unde embrionii sunt ușor maltratați și chiar uciși", a declarat pentru *Newsweek* Joseph Meaney, fost președinte și actual membru senior al Centrului Național Catolic de Bioetică.

„Trebuie să fim extrem de precauți... atunci când folosim tehnici care afectează vieți reale - în stadiul embrionar, la naștere și în generațiile viitoare".

Meaney a spus că terapia genetică pentru embrioni ar putea fi etică atâta timp cât este făcută pentru „tratarea sau vindecarea unui defect genetic sau medical". Cu toate acestea, „nu este acceptabil din punct de vedere etic să se facă modificări genetice la ființe umane normale cu intenția de îmbunătățire – definită ca încercarea de a crea capacități umane mai bune decât cele sănătoase", a spus el, referindu-se la cei care ar dori să selecteze embrioni pe baza unei inteligențe superioare, de exemplu.

Conștient de aceste preocupări, Sadeghi a declarat pentru *Newsweek* că Nucleus intenționează să depășească aceste probleme „în mod deschis, transparent și întotdeauna ghidat de alegerea individuală". El a adăugat: „Tot ceea ce facem este ghidat de principiul utilizării responsabile a științei genomice moderne și al libertății reproductive". Sadeghi a spus că, până acum, acest tip de tehnologie „a fost discutat doar în spatele ușilor închise, nu în public". Acest lucru înseamnă că americanii au acum ocazia „să se asculte reciproc, să se audă și să utilizeze aceste informații pentru a-și forma opiniile, astfel încât informațiile pe care Nucleus Embryo le poate furniza să fie utilizate în mod corespunzător".

➢ **Jasmine Laws** *este reporter de știri pentru* Newsweek *în SUA. Trimiteți-i un e-mail la jasmine.laws@newsweek.com*

MEDICINĂ

Sănătate reconectată

Centrele de comandă virtuale remodelează spitalele, sporind eficiența și pregătind facilitățile pentru orice situație, de la sezonul gripal, până la evenimente cu victime multiple.

de **ALEXIS KAYSER**

ÎN IARNA ANULUI 2023, personalul de la Children's Mercy Kansas City aștepta „valul": o perioadă temută în care bolile virale, precum gripa și virusul respirator sincițial, duc la o creștere a numărului de internări în spitale. Pe măsură ce iarna se apropia de 2024, a devenit clar că ceva se schimbase. Copiii încă se îmbolnăveau și aveau nevoie de îngrijiri medicale avansate, dar personalul nu mai „simțea anxietatea" din anii trecuți, potrivit dr. Jennifer Watts, director medical adjunct al spitalului pentru îngrijiri acute și servicii de spitalizare.

„Diferența", a spus Watts, „a venit din tehnologie. Acesta a fost primul an în care spitalul a utilizat software-ul Command Center de la GE HealthCare, un produs care permite monitorizarea digitală a furnizării îngrijirilor medicale și urmărirea evoluției pacienților pe durata internării". Watts a spus pentru *Newsweek* că este ca un centru de control „NASA" pentru sistemul de sănătate.

În contextul în care spitalele din SUA se confruntă cu o cerere tot mai mare pentru serviciile lor, Children's Mercy este unul dintre cele 300 de unități medicale din întreaga lume care utilizează tehnologia Command Center de la GE pentru a îmbunătăți eficiența operațională și a optimiza experiența pacienților.

Potrivit lui Watts, înainte de a dezvolta un centru de monitorizare a evoluției pacienților, bazat pe tehnologia GE, Children's Mercy se confrunta cu procese ineficiente și învechite. Informațiile nu erau centralizate și era obișnuit ca personalul să lipească notițe pe panouri de afișaj și să comunice prin fax.

În termen de șapte luni de la implementarea tehnologiei Centrului de comandă, spitalul a înregistrat o reducere de 86% a întârzierilor la internare și o reducere de 24% a zilelor de spitalizare care puteau fi evitate, creând capacitate pentru 300 de pacienți medical-chirurgicali în plus, fără a-și extinde facilitățile. Tehnologia se află deasupra sistemelor preexistente ale spitalelor, cum ar fi platformele de personal și dosarele medicale electronice, pentru a genera o imagine cuprinzătoare și în timp real a cazurilor spitalizate și a resurselor disponibile. „Software-ul ajută cu adevărat la conectarea strategiei cu operațiunile de zi cu zi", a declarat Bree Bush, director general al Centrului de comandă GE, pentru *Newsweek*, .

Kristie Barazsu este președinte și director de operațiuni al Duke Health Lake Norman Hospital din Mooresville, Carolina de Nord, și supraveghează fluxul de pacienți pentru Duke Health, care a înființat Command Center în 2019, în timpul pandemiei de COVID-19. Sistemul de sănătate a putut utiliza tehnologia pentru a înțelege unde se aflau pacienții pozitivi și pentru a distribui echipamente de protecție personală din centrul său logistic.

Centrul de comandă utilizează, de asemenea, analize predictive pentru a ajuta spitalele să planifice viitorul. Duke îl folosește pentru a prognoza recensământul zonei, analizând cererea globală pe unități, populația de pacienți și gravitatea cazurilor. Potrivit lui Barazsu,

PREGĂTIT PENTRU CRIZE Personalul pregătit pentru situații de criză de la Children's Mercy Kansas City monitorizează fluxul la Centrul de progresie a pacienților. UMass Memorial Health, mai jos, are un centru digital

FOTO: ROB CARLIN/AP; COURTESY OF CHILDREN'S MERCY KANSAS CITY

aceste informații au stat la baza planului de personal al sistemului de sănătate, permițându-i să reducă dependența de forța de muncă temporară costisitoare și să scadă cu aproximativ 40 de milioane de dolari cheltuielile cu forța de muncă.

În loc să considere spitalele din cadrul sistemului Duke drept entități independente, un centru de comandă tehnologic a permis conducerii să aibă o imagine de ansamblu, a adăugat ea. Sistemul poate acum transfera pacienții de la un spital la altul mai rapid.

În timp ce unele sisteme de sănătate colaborează cu un furnizor de tehnologie precum GE, altele dezvoltă soluții interne. UMass Memorial Health se află în fruntea revoluției digitale, potrivit dr. Eric Alper, vicepreședinte, director de calitate și director de informatică clinică. Sistemul de sănătate a înființat recent un nou centru digital, o clădire de 1.858 metri pătrați destinată serviciilor eICU și altor programe virtuale, inclusiv servicii de interpretariat, monitorizare video la distanță, servicii medicale integrate mobil, „ED at Home", asistență medicală primară și centru de transfer și acces, care coordonează sosirile și plecările pacienților din spitalele UMass Memorial. Centralizarea acestor operațiuni a permis o mai bună comunicare. „Colaborăm mai eficient fiind în același spațiu, ceea ce ne permite să reducem unele dintre barierele dintre departamente", a spus Alper.

În Sioux Falls, Dakota de Sud, Sanford Health a înființat în noiembrie propriul centru de îngrijire virtuală de 5.574 metri pătrați, finanțat printr-o donație de 350 de milioane de dolari din partea omului care i-a dat numele, Denny Sanford. Dr. Dave Newman, director medical al departamentului de îngrijire virtuală al Sanford, a declarat pentru *Newsweek*: „Unul dintre cele mai importante lucruri pe care Centrul de îngrijire virtuală le-a făcut pentru Sanford este că a subliniat validitatea îngrijirii virtuale și a sănătății digitale".

„Investiția în centru... a demonstrat că... asta facem pentru a ne ajuta pacienții, nu doar astăzi sau mâine, ci și peste 20 de ani"

„Investiția în centru și în spațiu a demonstrat că este permanentă, că asta facem pentru a ne ajuta pacienții, nu doar astăzi sau mâine, ci și peste 20 de ani".

Pentru Watts, de la Children's Mercy Kansas City, un incident demonstrează importanța Centrului de comandă tehnologic. Ori de câte ori are loc un accident cu victime multiple, spitalele din apropiere trebuie să pregătească 20% din paturile lor pentru a primi noi pacienți, ceea ce reprezintă o provocare pentru majoritatea spitalelor. Dar când un trăgător a deschis focul asupra paradei Super Bowl a echipei Kansas City Chiefs în februarie 2024, Children's Mercy a reușit să reacționeze. „Acest incident a avut loc la un kilometru de spitalul nostru de copii și nu aveam nicio idee despre numărul victimelor pe care le vom primi", a spus Watts, „dar am putut folosi rezultatele modelării [predictive a Centrului de comandă] pentru a ajunge la un punct în care, da, am putut aloca 20% din paturile noastre și trata toate victimele care ar fi putut ajunge la noi". Ea este încântată să vadă dezvoltarea centrelor de comandă virtuale și a serviciilor digitale ale spitalelor, spunând: „Cred că am deschis cutia Pandorei aici".

Alexis Kayser *este redactor în domeniul sănătății la* Newsweek. *O puteți contacta prin e-mail la a.kayser@newsweek.com*

SOCIAL MEDIA

Ar putea supraviețui influencerii unei interdicții TikTok?

Având în vedere că unii creatori de conținut pot face bani frumoși din vizualizări și colaborări cu branduri pe aplicația de social media, pierderea accesului la aceasta ar putea avea un preț ridicat

de **ALICE GIBBS**

PE MĂSURĂ CE SE PROFILEAZĂ posibilitatea unei interdicții a TikTok în SUA, influencerii s-au trezit față în față cu potențialele ramificații asupra carierei și a mijloacelor lor de trai.

Aplicația de partajare de videoclipuri - care are 150 de milioane de utilizatori în Statele Unite - este piatra de temelie a prezenței online a multor influenceri, o cale crucială de implicare a publicului și o sursă semnificativă de venit.

Însă, alimentat de preocupările legate de securitatea națională, pe 24 aprilie, președintele Joe Biden a semnat legea care a dat startul unui termen de 270 de zile pentru ca ByteDance, compania mamă chineză a TikTok, să cedeze participația pe care o deține, în caz contrar intrând în vigoare o interdicție a TikTok în SUA. „Este ca o lovitură de cuțit în spate", a declarat Noah Jay Wood, un creator de conținut și actor cu 7,2 milioane de urmăritori pe contul său @noahjaywood de pe aplicație.

„TikTok este baza tuturor platformelor mele de socializare. Așa că, fără TikTok, nu aș fi crescut niciodată pe Snapchat, Instagram și YouTube", a declarat el pentru *Newsweek*. Potrivit Influencity, o platformă specializată în marketingul influencerilor, în SUA există aproximativ 10 milioane de influenceri.

Din ce în ce mai mult, aceste persoane își dezvoltă cariere cu normă întreagă în crearea de conținut. Goldman Sachs raportează că economia creatorilor, care înglobează astfel de influenceri, a fost estimată ca fiind o industrie de 250 de miliarde de dolari în 2023 și se preconizează că va ajunge la 480 de miliarde de dolari până în 2027.

Pierderea TikTok ar implica mult mai mult decât o scădere a numărului de urmăritori. „Ar avea un impact extrem de mare pentru creatorii care își realizează majoritatea veniturilor prin TikTok", a declarat pentru *Newsweek* Jess Hunichen, cofondator al Shine Talent Group, o agenție globală de gestionare a influencerilor talentați. „Nu există nicio îndoială că am vedea un impact aproape imediat".

Prin intermediul programului TikTok Creator Rewards Program (fostul Creativity Program Beta), creatorii pot câștiga între 50 de cenți și 1 dolar la 1.000 de vizualizări - deci între 500 și 1.000 de dolari la 1 milion de vizualizări. Deși acest lucru se poate dovedi profitabil, există o mulțime de avertismente cu privire la eligibilitate, tipurile de conținut și ce se califică drept vizualizare.

Aceasta nu este singura modalitate prin care creatorii câștigă bani pe platformă, deoarece pot primi sume mari lucrând cu branduri. De exemplu, TikToker Alex Ojeda, care are 8,4 milioane de urmăritori, a declarat pentru Business Insider că percepe 20.000 de dolari pentru un singur videoclip sponsorizat.

Găsirea unei noi case

În ciuda faptului că acum are mulți adepți pe o serie de platforme sociale, Wood a explicat că TikTok este cel mai bun loc pentru el pentru a ține pasul cu cele mai recente tendințe virale și pentru a aduna inspirație. „Acum trebuie să-mi dau seama pe ce platformă de socializare trebuie să... defilez și să găsesc idei", a spus el.

„Și asta este super greu, de asemenea, pentru că TikTok are cel mai bun algoritm dintre toate". Algoritmul aplicației arată videoclipuri în funcție de ceea ce crede că un utilizator ar dori cel mai mult să vadă, spre deosebire de platformele care se

ACȚIUNE OFFLINE Din stânga: Susținătorii TikTok, pe 13 martie, la Capitoliul SUA, Washington, D.C.; printre influencerii se numără Bria Alana, Nupur Sharma și Ayzha Nyree

bazează pe ceea ce se arată pe rețelele sociale. Maks Majewski are 2,8 milioane de urmăritori pentru pseudonimul său @thatguymaks și realizează videoclipuri despre orice, de la Fortnite, la farsele făcute părinților săi.

„O interzicere a TikTok ar avea un efect uriaș asupra mea", a declarat el pentru *Newsweek*. „Chiar dacă sunt din Marea Britanie, o mare parte dintre cei care mă urmăresc se află în SUA. [Practic,] ar însemna mai mult decât înjumătățirea numărului de urmăritori dacă interdicția va fi aplicată".

„Veniturile mele ar fi afectate doar din cauza faptului că TikTok este cea mai mare și principala mea platformă", a adăugat el. „Venitul meu principal se bazează pe vizualizări și campanii... [iar o interdicție] le-ar elimina pe amândouă dacă se va întâmpla... Singura opțiune ar fi să migrez pe o altă platformă. Cu toate acestea, TikTok a fost întotdeauna locul care m-a făcut ceea ce sunt astăzi și mă voi simți mereu ca acasă aici. Nu toate platformele sunt la fel de prietenoase ca TikTok".

Daniel Sango Antonio, @doctorsango pe TikTok, a fost de acord. „TikTok este una dintre principalele mele surse de venit", a declarat el pentru *Newsweek*. „Din fericire pentru mine, am și alte platforme pe care mă pot baza. Dar ar fi mai frumos dacă TikTok ar rămâne în preajmă". Încă nu este clar dacă va intra în vigoare o interdicție.

TikTok a rămas fermă în angajamentul său de a lupta împotriva interdicției. Într-o declarație din aprilie, directorul general al aplicației, Shou Zi Chew, a declarat „Fiți siguri, nu plecăm nicăieri". Și, în ciuda îngrijorărilor, există optimism în rândul experților. „Înțeleg de ce creatorii sunt îngrijorați de modul în care acest lucru le-ar putea afecta veniturile", a declarat pentru *Newsweek* Harry Gestetner, cofondator al principalei platforme de creatori din Generația Z, Fanfix.

„Pe termen scurt, unii creatori ar suferi o ușoară lovitură în ceea ce privește veniturile din contractele cu branduri, deoarece acestea își reevaluează strategiile de marketing pentru influenceri și creatori. Cu toate acestea, pe termen mai lung, majoritatea acelor dolari din publicitate s-ar muta pur și simplu pe alte platforme, precum Instagram", a spus Gestetner, care a explicat că Fanfix încurajează influencerii să își construiască o audiență între mai multe platforme.

„Va exista o schimbare tehnologică aici. Și cred că seamănă, să zicem, cu internetul sau... cu ascensiunea inteligenței artificiale sau a iOS", a spus el. „Cred că, în general, acest lucru vine cu multă îngrijorare. Cu toate acestea, există o cantitate uriașă de oportunități care rezultă din asta. Sunt foarte optimist în ceea ce privește economia creatorilor. Cred că acești creatori de conținut sunt foarte rezistenți la schimbări de acest tip".

Fără TikTok, Hunichen prezice că va exista o schimbare nu doar către alte platforme, ci și către noi forme de conținut - ceea ce înseamnă că influencerii ar putea supraviețui unei interdicții a aplicației. „Vom vedea creșteri ale sponsorizărilor de Substacks sau podcast-uri într-un mod mai puțin tradițional", a teoretizat ea. „Podcasturile au fost foarte axate pe numere, astfel încât parteneriatele pentru podcasturi ar putea emula colaborările sau parteneriatele de pe TikTok și Instagram". ■

„Singura opțiune ar fi să migrez pe o altă platformă. Cu toate acestea, pe TikTok [mă voi] simți întotdeauna ca acasă. Nu toate platformele sunt la fel de prietenoase ca TikTok".

➤ **Alice Gibbs** *este reporter senior pe teme de internet, tendințe și cultură la* Newsweek. *O găsiți pe X @alicegibbs_*

FOTO DIN STÂNGA: ANNA MONEYMAKER/GETTY; JON KOPALOFF/GETTY

PIAȚA MUNCII

Noii veniți la birou

Generația Z intră pe piața muncii cu o mentalitate diferită de cea a angajaților dinaintea lor. O conducere inteligentă poate transforma diferențele dintre generații într-un avantaj.

de **LAUREN GIELLA**

CE AU ÎN COMUN GENERAȚIILE baby boomers, generația X, milenialii și generația Z? Toți participă la aceleași apeluri Teams sau lucrează în aceleași birouri în companii din toate sectoarele.

Generațiile mai în vârstă sunt obișnuite cu structurile tradiționale de birou, care acum par străine, după ce COVID-19 a obligat multe persoane să lucreze de acasă în ultimii cinci ani. Dar, din 2020, o nouă categorie demografică a intrat pe piața muncii, cu așteptări diferite.

Deși acest lucru poate provoca unele tensiuni, liderii inteligenți știu că forța de muncă multigenerațională poate conduce la succes. În industrii precum ospitalitatea și comerțul cu amănuntul, munca în ture reunește persoane de toate vârstele și nivelurile de experiență. „Cred că ceea ce este cu adevărat interesant la aceste forțe de muncă multigeneraționale este că, indiferent dacă sunt sau nu rude, se simt ca o familie, iar familia poate fi atât pozitivă, cât și provocatoare", a declarat Marissa Andrada, director de resurse umane de 20 de ani la firme precum Kate Spade și Chipotle, pentru *Newsweek*. Ea a spus că o colaborare strânsă atunci când împart masa înainte de începerea turei sau se pregătește mâncarea împreună permite schimbul de idei, abilități și experiențe.

„Știu că există caracteristici diferite între generații, dar modul în care acestea interacționează între ele este încă la un nivel foarte uman", a adăugat Andrada, actualmente director cultural la platforma media WUF World.

„Capacitatea de a fi empatic unul față de celălalt, de a lucra bine împreună, consider că este un lucru interesant pe care generațiile îl pot aduce la masa discuțiilor. Pot învăța unii de la alții".

Generația Z s-a născut aproximativ între 1997 și 2012, potrivit PEW Research Center. Aceștia sunt absolvenți de facultate și intră pe piața muncii între 2020 și 2035.

Potrivit Departamentului Muncii din SUA, acest grup a depășit anul trecut generația baby boomers, născută între 1946 și 1964, în ceea ce privește forța de muncă – până în al doilea trimestru al anului 2024, Gen Z va reprezenta 18% din forța de muncă, iar generația baby boomers va scădea la 15%.

Millennials, născuți între 1981 și 1996, reprezintă majoritatea populației active, cu 36%, urmați de Gen X (1965-1980), cu 31%. Se estimează că Gen Z va reprezenta aproximativ 30% din forța de muncă până în 2030.

Pentru a ajuta acești tineri profesioniști să se orienteze în căutarea unui loc de muncă, *Newsweek* a publicat recent, în parteneriat cu firma de analiză a datelor Plant-A Insights, clasamentul „America's Greatest Workplaces for Gen Z 2025" (Cele mai bune locuri de muncă din America pentru generația Z în 2025). Clasamentul reunește date disponibile public, interviuri cu profesioniști din domeniul resurselor umane și un sondaj online realizat în rândul angajaților din generația Z, care au evaluat și recomandat companii din SUA. Indicatorii cheie de performanță evaluați au inclus recenzii pe rețelele sociale, informații despre dezvoltarea profesională și cultura companiei.

Normalizarea muncii la distanță

Sondajul „2024 Gen Z and Millennial Survey" realizat de Deloitte, a constatat că aproximativ 60% dintre membrii

SCHIMBUL DE COMPETENȚE Forța de muncă multigenerațională poate învăța prin interacțiunea cu ceilalți, dar munca la distanță (extrema stângă) este norma pentru echilibrul dintre viața profesională și cea personală a generației Z

acestor două generații consideră că au puterea de a genera schimbări în cadrul organizațiilor lor, în special în domenii precum bunăstarea, impactul social, diversitatea și incluziunea, volumul de muncă și eforturile de protecție a mediului. Sondajul a relevat, de asemenea, că echilibrul între viața profesională și cea personală este prioritatea principală pentru ambele grupuri, una dintre cele mai mari diferențe între Gen Z și generațiile mai în vârstă fiind normalizarea muncii la distanță pentru a atinge acest obiectiv.

Cu toate acestea, multe firme care au trecut la munca la distanță sau hibridă ca urmare a pandemiei cer acum angajaților să se întoarcă la birou cu normă întreagă, ceea ce reprezintă un șoc pentru tinerii angajați, cu puțină experiență în munca de 40 de ore pe săptămână la birou.

„Generația Z nu s-a așteptat niciodată să lucreze cu normă întreagă [la birou]", a declarat pentru *Newsweek* Katie Smith, fondatoarea platformei de dezvoltare profesională Get a Corporate Job. „Așadar, când o companie spune acum: «Revenim la modul de lucru dinaintea pandemiei și vă rugăm să veniți la birou cinci zile pe săptămână», angajații sunt furioși". Smith, care lucrează și la o companie din topul Fortune Global 500, a constatat că mulți membri ai Generației Z au o aversiune față de convorbirile telefonice. De asemenea, aceștia au pierdut interacțiunile cruciale de la birou, care stimulează potențialul de mentorat și networking.

Cu toate acestea, există multe domenii în care angajații din generația Z stimulează conversații benefice pentru toată lumea. Ei au destigmatizat conversațiile deschise despre sănătatea mintală și le-au transformat într-o prioritate. Companiile care reflectă această tendință nu numai că vor atrage tineri în căutarea unui loc de muncă, dar vor observa și îmbunătățiri ale stării de bine și ale productivității tuturor angajaților. Dr. Romie Mushtaq, director de wellness la Great Wolf Lodge, care are o evaluare de 5 stele în clasamentul publicației noastre , a declarat pentru *Newsweek* că generațiile mai în vârstă „au o viziune foarte distorsionată" asupra sănătății mintale, cu o mentalitate de tip „îndură și taci", în timp ce „milenialii și generația Z au normalizat discuțiile despre sănătatea mintală la locul de muncă".

Ea are „conversații extrem de inteligente în fiecare zi la stațiunile Great Wolf cu angajații noștri din generația milenială și din generația Z... despre diferite tipuri de terapie și medicamente și despre rolul meditației".

„Generația Z nu s-a așteptat niciodată să lucreze full-time [la birou]. Așadar, când o companie spune acum: «Revenim la modul de lucru dinaintea pandemiei», ei sunt furioși".

Punerea în legătură a diferențelor lingvistice

Conducerea trebuie să înțeleagă faptul că „toată lumea vorbește o limbă diferită" și că trebuie să dedice timp „punerii în legătură a diferențelor lingvistice, altfel nu vom putea niciodată să rezolvăm problemele... [cum ar fi] nivelurile record de stres, anxietate și epuizare", a adăugat Mushtaq.

„Când pui [generații diferite] să lucreze împreună la proiecte, vezi că ambele învață lucruri noi și își dezvoltă colectiv abilitățile, ceea ce cred că este pozitiv pentru companii", a spus Smith.

Pentru Andrada, cultura companiei este esențială. „Strategia de bază pentru fiecare companie care va adopta diversitatea de vârstă este să aibă claritate în ceea ce privește scopul și valorile", a spus ea. „Valorile sunt modul în care ne comportăm împreună", astfel încât liderii „trebuie să pornească de la comportament, conducerea și reflectarea scopului și valorilor companiei. Asta este ceea ce creează o cultură a incluziunii, coeziunii și productivității".

➤ **Lauren Giella** *este reporter senior la* Newsweek. *Îi puteți trimite un e-mail la l.giella@newsweek.com*

FOTO: GETTY [2]

Piața auto, indicatorul crizei. E pe roșu, ca în 2009 – 2010

România e în criză economică ca în anii 2009 – 2010, dar nu din cauza situației economico-financiare globale, ca atunci, ci a dezmățului bugetar autohton din ultimii ani. Nu o spun neapărat specialiștii sau măsurile de austeritate luate de urgență de guvernanți, o arată clar situația de pe piața auto. La fel cum orice indicator care se aprinde roșu în bordul mașinii este un semnal de alarmă pentru șofer, evoluția înmatriculărilor de mașini noi poate fi considerată un indicator pentru starea de sănătate economică a unei țări, precum și a populației. Și e pe roșu în primele 6 luni din 2025, ca în 2009 – 2010. – *Răzvan Scăești*

IATĂ CUM ARATĂ COMPARATIV cifrele. Înmatriculările de autoturisme noi în România au scăzut în luna iunie 2009 cu 61%, față de aceeași lună din 2008, ajungând la 11.004 unități (28.185 unități, în iunie 2008).

În intervalul ianuarie-iunie 2009, au fost înmatriculate circa 62.000 de mașini noi.

Înmatriculările de autoturisme noi în România au scăzut în luna mai 2010 cu aproape 25%, față de mai 2009, ajungând la circa 8.600 unități. În iunie 2010, au fost 10.285 unități.

Numărul de autoturisme noi înmatriculate în primele șase luni din 2010 a scăzut cu aproape 50%, față de ianuarie-iunie 2009, la circa 36.000 unități. 2025? Înmatriculările de autoturisme noi în România au scăzut în iunie 2025 cu 50%, față de iunie 2024, atingând un volum de doar 10.522 unități. Deci, apropiat de cel din anul de criză economico-financiară 2009 (11.004 unități).

În primele șase luni din 2025, românii au înmatriculat doar 64.339 de mașini noi (62.000 unități, în ianuarie-iunie 2009), ceea ce se traduce printr-o scădere de 21,8%, față de aceeași perioadă din 2024, potrivit datelor APIA.

Așadar, până acum, în 2025, ne aflăm la nivelul pieței auto din 2009. Dar, în contextul lipsei programului Rabla, al măsurilor de austeritate (creșterea TVA, noi taxe, impozite și accize, etc.) și al pericolului inflaționist, piața auto nu prea are șanse de redresare.

Ce mașini noi și-au luat românii în 2025

Înmatriculările de autoturisme noi în România au scăzut în iunie 2025 cu 50%, față de aceeași lună a anului trecut, atingând un volum de doar 10.522 unități, apropiat, după cum spuneam, de cel din anul de criză economico-financiară 2009. Iar în primele 6 luni din 2025, românii au înmatriculat doar 64.339 de mașini noi, ceea ce se traduce printr-o scădere de 21,8% față de aceeași perioada din 2024, potrivit datelor APIA.

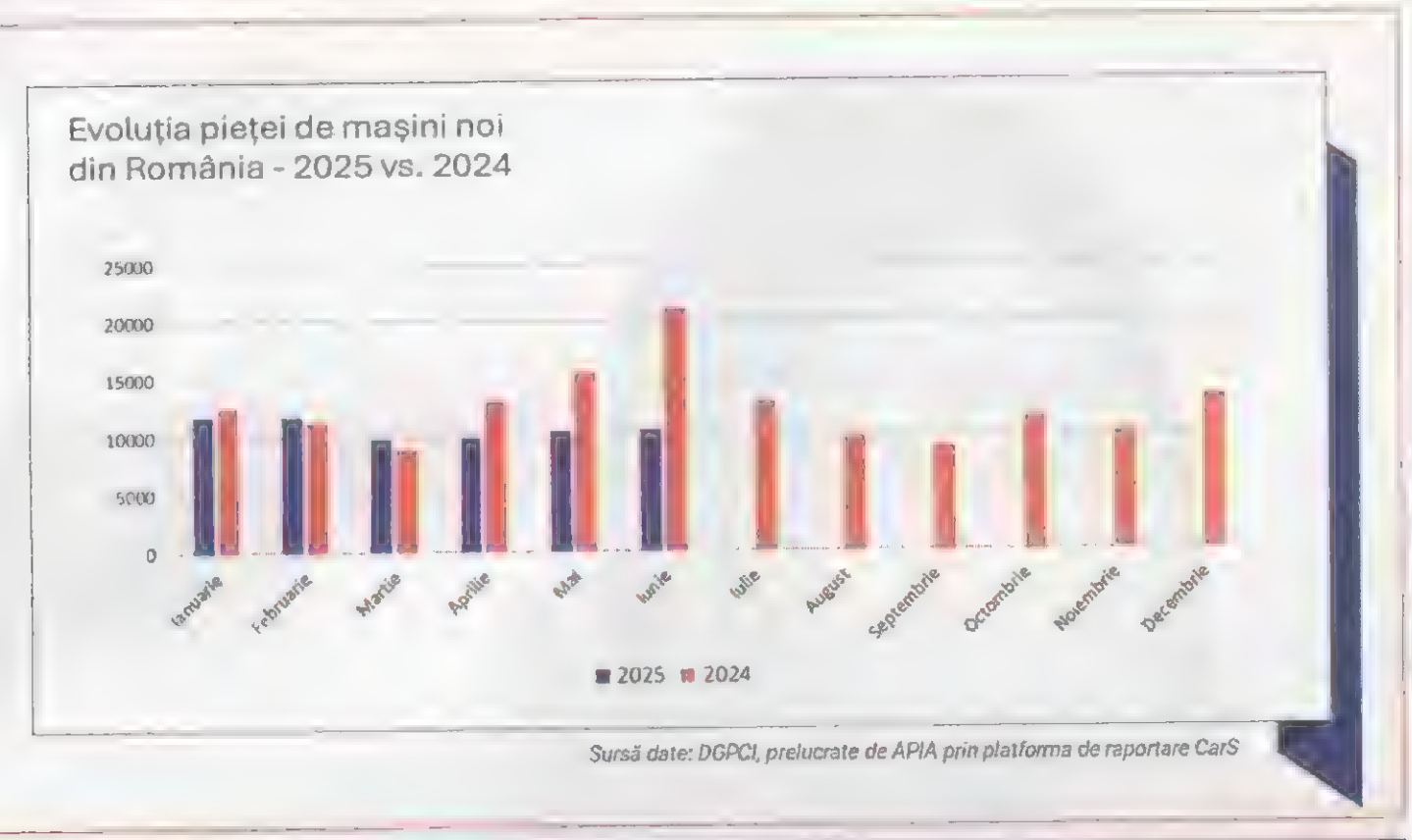

Sursă date: DGPCI, prelucrate de APIA prin platforma de raportare CarS

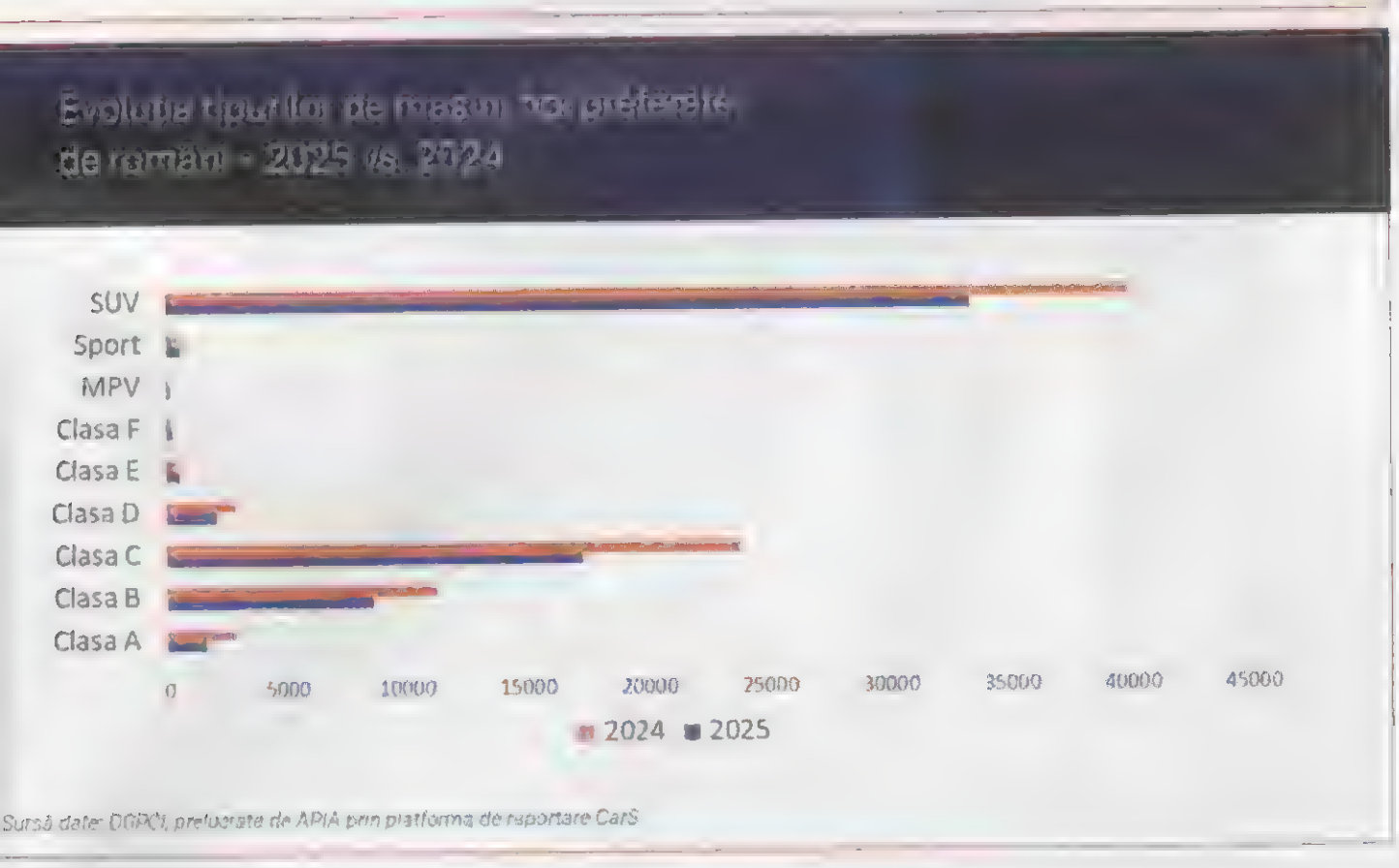

Sursă date: DGPCI, prelucrate de APIA prin platforma de raportare CarS

În ceea ce privește cota de piață, segmentul SUV a continuat să fie în pole position, cu o cotă de 55,4%, dar în scădere cu 43.5%, urmat de Clasa C cu o cotă de 25,5%, în scădere cu 58,2% și Clasa B cu o cotă de 12,9%, în scădere cu 58,1% față de cotele din iunie 2024. Cea mai mare scădere au înregistrat-o achizițiile de autoturisme mici, de oraș (Clasa A), -78,2%. Iar Clasa E, mașinile medii premium, a surprins procentual cu +42,3%.

În funcție de tipul de combustibil al autoturismelor noi înmatriculate în luna iunie 2025, față de perioada similară din 2024, motorizările pe benzină au înregistrat o scădere de 64,4%, ajungând la o pondere de 33,4%, în timp ce motorizările pe motorină au înregistrat o scădere de 61,2%, ajungând la o pondere de 9,9%.

În ceea ce privește autoturismele echipate cu motoare mild-hybrid, acestea au înregistrat în iunie 2025 o scădere de 29,3%, ajungând la o pondere de 28,5% din totalul pieței de autoturisme.

În același timp, autoturismele „electrificate", respectiv cele electrice (care pot fi încărcate din sursă externă de electricitate - BEV și PHEV), precum și cele mild-hybrid și full hybrid (care dispun și de propulsie electrică fără încărcare din sursă externă de electricitate) au ajuns în luna iunie 2025 la o cotă de piață cumulată de 56,7%, fiind cel mai important segment de pe piața românească.

Autoturismele full electrice dețin o cotă de 3,7% din piață, în luna iunie a anului 2025, față de iunie 2024, când reprezentau 4%, în timp ce autoturismele plug-in hibrid dețin o cotă de piață de 6,7%, față de iunie 2024, când reprezentau 2,8%.

În lipsa programului Rabla, înmatriculările de mașini electrice (BEV) noi s-au prăbușit cu 54,3% în iunie 2025, față de iunie 2024, având o cotă de piață de 3,7%.

Iar în primele șase luni din 2025 au fost înmatriculate în România doar 3.189 de mașini electrice noi, cu 44% mai puține față de intervalul ianuarie – iunie 2024.

Topurile mărcilor și modelelor de mașini preferate de români în 2025

Topul general al mărcilor de mașini noi preferate de români în primele șase luni din 2025 este condus de Dacia, cu 17.619 unități. Pe locul doi se află Toyota, cu 5.807 unități, iar pe trei, Skoda, cu 5.328 unități. „Top 5" e completat de Volkswagen (4.686 unități) și Renault (3.743 unități).

Topul general al modelelor de mașini noi preferate de români în primele șase luni din 2025 este condus de SUV-ul Dacia Duster, cu 6.207 unități. Urmează Dacia Logan (5.291 unități) și Dacia Sandero (3.257 unități). „Top 5" e completat de Skoda Octavia (2.311 unități) și Toyota Corolla (1.648 unități).

Apoi, Top 3 modele de mașini cu motorizare mild-hybrid a fost alcătuit

în primele șase luni din 2025 de Dacia Duster, cu 3.474 unități, Hyundai Tucson, cu 898 unități, și Suzuki S-Cross, cu 811 unități.

Autoturismele hybride, fără reîncărcare din surse externe, au avut primul loc din Top 3, în primele șase luni din 2025, Dacia Duster, cu 1.679 unități. A urmat Toyota Corolla, cu 1.587 unități, și Toyota RAV4, cu 1.226 unități.

În ceea ce privește mașinile plug-in hybrid, top 3 modele din primele șase luni ale anului 2025 a fost condus de Ford Kuga, cu 302 unități. Pe treapta a doua a podiumului a urcat Volkswagen Golf, cu 219 unități, și pe cea de-a treia, Toyota RAV4, cu 203 unități.

Primele trei cele mai vândute mașini 100% electrice au fost Dacia Spring, cu 1.159 unități și o scădere de -44.9% față de aceeași perioadă a anului precedent, Tesla Model 3, cu 191 unități, și Tesla Model Y, cu 166 unități.

Românii nu au bani de mașini noi, piața second-hand „duduie". Se caută modele de 10.000-25.000 €

Prețurile mașinilor noi au crescut enorm, și cu 50%, în unele cazuri, în ultimii 7-8 ani, pe fondul inflației și a provocărilor din industrie generate, în principal, de electrificare. Cel mai ieftin Logan costă 14.250 de euro, TVA de 19% inclusă.

Salariul mediu net în România a ajuns la peste 800 euro/lună, adică la peste 9.600 euro/an, potrivit datelor numbeo.com.

Dar, matematic, conform recomandărilor specialiștilor în finanțe personale, românul cu salariul mediu își poate permite o mașină de 3.500 euro sau maximum de 5.000 euro (specialiștii în finanțe personale spun că, pentru a nu genera deloc presiune pe buget, când se gândește să-și schimbe automobilul, persoana respectivă trebuie să socotească ca prețul acestuia să nu depășească 35% din salariul său net anual. Procentul poate urca până la maximum 50%, dacă acesta își asumă anumite constrângeri).

Așadar, dacă piața de mașini noi din România e în cădere liberă, cea de SH-uri „duduie".

În ceea ce priveste autoturismele second hand înmatriculate pentru prima oară în România, volumul acestora a atins în iunie 2025 cifra de 32.201 unități, înregistrând o creștere de 26% față de iunie 2024, conform datelor ACAROM.

Pe primele 6 luni din 2025, volumul de autoturisme second hand înmatriculate pentru prima oară în Romania a atins valoarea de 163.983 unități, în creștere cu 29,45% față de perioada similară din 2024, respectiv 151.546 unități. Respectiv, de 2,5 ori mai multe decât noi.

Ce mașini SH caută românii?

BMW, Volkswagen și Mercedes-Benz domină topul celor mai căutate mărci de mașini second-hand în 2025, potrivit statisticilor Autovit, cea mai mare platformă de vânzări auto online din România. Iar circa 40% din mașinile căutate și vândute prin intermediul Autovit.ro s-au încadrat în segmentul de preț 10.000 - 25.000 euro.

În ceea ce privește tipul de combustibil, mașinile SH diesel continuă să domine piața, cu peste 60% din totalul anunțurilor, urmate de cele pe benzină, cu circa 30%.

Bătălia de la Mărășești

24 iulie 1917. BĂTĂLIA DE LA MĂRĂŞEŞTI A CONSTAT ÎNTR-O SERIE DE acţiuni militare complexe desfăşurate pe frontul român, în perioada 24 iulie – 19 august 1917, în zona Vrancei, în spaţiul dintre râurile Siret şi Putna şi aliniamentul Muncelu- Mărăşeşti.

Armata României şi forţe aparţinând Imperiului Rus – aflate în defensivă, s-au opus trupelor germane – aflate în ofensivă, în timpul campaniei militare româneşti din 1917 din Primul Război Mondial.

Confruntarea a durat 28 de zile, dintre care 15 au fost de luptă, iar 13 de acalmie relativă. În timpul confruntărilor, Armata I română a pierdut 27.410 oameni – anume 16% din efectivul trupelor române la începutul luptelor – dintre care 5.125 de morţi, 9.818 de dispăruţi şi 12.467 de răniţi.

Armata IV rusă, aliată la acel moment, a suferit şi ea pierderi umane semnificative, aproximate la 25.650 de oameni – 7.083 de morţi, 10.400 de răniţi şi 8.167 de dispăruţi.

În schimb, în tabăra germană, Armata IX a totalizat un număr cuprins între 60.000-65.000 de oameni morţi, răniţi şi dispăruţi.

Bătălia a avut ca rezultat eşecul ofensivei germane şi stabilizarea frontului din zonă, până la sfârşitul conflagraţiei.

Obiectivul strategic al Puterilor Centrale era spargerea frontului şi înaintarea pe valea Siretului spre Adjud pentru a se face joncţiunea cu trupele Armatei 1 austro-ungare aflate în ofensivă la Oituz şi realizarea unui cap de pod la est de Siret.

Prin durată, proporţii şi intensitate a fost cea mai mare bătălie de pe frontul românesc pe durata Primului Război Mondial.

IULIE - AUGUST 2025

Greva generală a minerilor din Valea Jiului

1 august 1977. Greva minerilor din Valea Jiului, din 1–3 august 1977, a fost cea mai amplă mişcare de protest din România regimului comunist. Peste 30.000 de oameni au participat la manifestaţiile în care şi-au arătat nemulţumirile faţă de condiţiile grele de muncă şi de sărăcia în care erau nevoiţi să trăiască.

Armata română intră victorioasă în Budapesta

4 august 1919. Armata română intra în centrul Budapestei, la 4 august 1919, acesta fiind sfârşitul operaţiunilor militare care au adus României Transilvania.
Ofensiva soldaţilor români a fost cauzată de instaurarea în Ungaria a regimului bolşevic a lui Bela Kun. Acest era, în fapt, un avanpost al Moscovei, care urmărea extinderea comunismului în regiune.

Explozia atomică de la Hiroshima

6 august 1945. Bomba atomică cunoscută ca „Little Boy" a fost aruncată deasupra oraşului Hiroshima, iar trei zile mai târziu, la 9 august 1945, cea de-a doua bombă atomică, cunoscută ca „Fat Man", a fost detonată deasupra oraşului Nagasaki.
La ora 12:00 a zilei de 15 august 1945 a fost difuzată înregistrarea discursului împăratului Japoniei prin care era anunţată capitularea.
Circa 140.000 de oameni au murit la Hiroshima la 6 august 1945 şi alţi 74.000 în atacul atomic de la Nagasaki trei zile mai târziu.

FOTO: INQUAM PHOTOS

ROMÂNIA

Newsweek®

ABONEAZĂ-TE!

Online, cu cardul, pe www.newsweek.ro/abonamente	Prin ORDIN DE PLATĂ în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., J40/2003/2018, CUI: RO38847674, cont RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor	La toate oficiile poștale	La firmele de abonamente: ➤ Manpres Distribution București ➤ Calliope S.R.L. Ploiești ➤ Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente: abonamente@newsweek.ro

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată trebuie să ne trimiteți datele necesare livrării revistei (nume, prenume, adresa completă, numărul de telefon, adresa de e-mail), împreună cu copia dovezii de plată la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion 63, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1 sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

Plata se va efectua până la data de 25 a lunii în curs pentru ca livrarea abonamentului să înceapă de la data de 1 a lunii următoare.
Dacă plata se efectuează după data de 25, data de început a abonamentului se decalează cu o lună.

Abonament PRINT+DIGITAL	Abonament PRINT	Abonament DIGITAL
3 luni: 97 lei	3 luni: 58 lei	1 lună: 18 lei
6 luni: 182 lei	6 luni: 113 lei	3 luni: 49 lei
12 luni: 350 lei	12 luni: 220 lei	6 luni: 89 lei
		12 luni: 169 lei

Revista *Newsweek România* apare lunar.

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă.
Detalii: abonamente@newsweek.ro

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ
vă rugăm să ne comunicați la abonamente@newsweek.ro

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI

DEDICARE / AFACERI / PROFESIONALISM

ÎMPREUNĂ
PENTRU AFACEREA TA

Camera de Comerț și Industrie a României
Bd. Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București, 030982, România
Tel: 021 319 01 01 / Fax: 021 319 00 92
e-mail: ccir@ccir.ro
www.ccir.ro

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025